

Elina Kakko-Delha

LUOVA MIELI MANDOLIININ SOITOSSA

Tutkimus mandoliiniyhtye Remolon ohjaamisesta ja toiminnasta sekä sen vaikutuksista soittajiin

LUOVA MIELI MANDOLIININ SOITOSSA

Tutkimus mandoliiniyhtye Remolon ohjaamisesta ja toiminnasta sekä sen vaikutuksista soittajiin

Elina Kakko-Delha
Opinnäytetyö
Syksy 2016
Musiikin koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma; Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä: Elina Kakko-Delha

Opinnäytetyön nimi: Luova mieli mandoliinin soitossa – Tutkimus mandoliiniyhtye Remolon ohjauksesta ja toiminnasta sekä sen vaikutuksista soittajiin

Työn ohjaaja: Jouko Tötterström

Työn valmistumiskausi ja -vuosi: Syksy 2016

Sivumäärä: 60+11

Opinnäytteen ydintehtävä oli Mandoliiniryhmä Remolon kevätkonsertin järjestäminen. Työssä käsitellään konserttiin valmistautumista asteittain. Ohjelman kokoaminen, sovittaminen, ryhmän harjoittaminen ja muut järjestelyissä vaadittavat tehtävät esitellään vaiheittain. Konsertin tallointi on kuunneltavissa YouTubessa ja luettavissa konsertin toteuttamisosiossa.

Työssä esiteltiin mandoliiniyhtye Remolon historiikki ja konsertissa esiintyneet soittajat. Ohjaajan vaihdos ja uudelleenmuotoutumisen prosessi johtivat käännteentekevään huomioon assosioinnin roolista ohjauksessa. Ryhmän työskentelytyyli muuttui, ja positiiviset tulokset olivat motivoivia. Tavoitteet selkenivät, tasapaino vakiintui, ja ohjauksessa käytetyt opetus- ja viestintätyylit vapautuivat. Positiivisuus, luovuus ja kehittyminen antoivat vapauden nauttia yhdessäolosta ja soittamisesta.

Ryhmän korkea moraalinen ja ihmisarvot näkyvät jokaisessa konsertissa ja ovat aistittavissa myös yleisössä. Musiikin harrastamisesta on todistetusti hyötyä soittajalle. Tätä tukevat aivotutkimuksissa saadut tulokset. Näissä musiikin ja sen harrastamisen positiivinen vaikutus näkyy kaikenikäisten harrastajien, kuuntelijoiden ja ammattilaisten, aivotoiminnassa muun muassa muistin, tarkkaavuuden, motoriikan kielen ja päättelyn kehittämisessä sekä tunne- ja vireystiloissa.

Asiasanat: mandoliini, soitinyhtyeet, perinnesävelmusiikki, ryhmänohjaus, elinikäinen oppiminen, henkinen hyvinvointi, konsertit

Author: Elina Kakko-Delha

Title of thesis: Creative Mind in Playing Mandolin. Study on Remolo band and its directing and effects on players.

Supervisor: Jouko Tötterström

Term and year: Autumn 2016

Number of pages: 60+11

The main task of this thesis was to organise the spring concert of the mandolin band Remolo. The thesis deals the different phases with the preparation of the concert. The program compilation, adaptation and the exercise group and other duties as required arrangements are introduced in stages. The concert recording can be heard in YouTube and read in the concert implementation section.

This work presents the history of the mandolin ensemble Remolo and presents the performing musicians. The director's replacement and remodeling process leads to a revolutionary role of the association under the guidance. The bands working method changes and positive results are motivating. The goals become clearer, the balance is stabilized and applied under the guidance of teaching and the communication styles are unbended. Positivity, creativity and development give you the freedom to enjoy being together and playing.

The group of high moral and human values are reflected in every concert and have been sensed by the audience. The students learn about the benefits of music activities and the results of brain research. Brain research reveal a positive effect on music, and it is reflected the development of hobby enthusiasts of all ages, professionals and listeners, brain functions such as memory, attention, language and motor skills of reasoning and feeling and alertness.

Keywords: mandolin, orchestra, traditional music, guidance teaching, lifelong learning, mental health, concert

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	MANDOLIINI.....	9
2.1	Mandoliinin historia ja kehittyminen.....	9
2.1.1	Esihistoriallinen luuttu 1200–1000 eaa.....	9
2.1.2	Barbat-luuttu 100 eaa.–900 jaa.....	9
2.1.3	Ud-luuttu 711–1300	10
2.1.4	Mandora 1100–1600.....	10
2.1.5	Mandoliini 1600-luvulta alkaen.....	11
2.2	Modernin mandoliinin päätyypit.....	13
2.2.1	Bowlback-mandoliini	14
2.2.2	Flatback-mandoliini	14
2.2.3	Archtop-mandoliini	14
2.2.4	Archback-mandoliini.....	15
2.2.5	Mandriola	15
2.3	Mandoliini Suomessa – esimerkkinä Kemin Remolon mandoliinit.....	15
2.3.1	A-malliset	17
2.3.2	A- malliset f-aukkoiset mandoliinit.....	20
2.3.3	F-malliset mandoliinit, Bluegrass-mandoliinit	21
2.3.4	Muut mallit.....	22
3	MANDOLIININ SOITTOTEKNIikka	23
3.1	Oikean käden tekniikat – Pizzicato, näppäily ja tremolo	23
3.2	Vasemman käden tekniikat – Slide, hammer-on ja pull-off.....	23
3.3	Tekniikat molemmille käsille – Huiluäänet ja demppaus.....	24
3.4	Sointusäestys	25
4	LUOVA MIELI RYHMÄNOHJAUKSESSA	26
4.1	Ohjaajan vaihdos ja ryhmän uudelleen muotoutuminen	26
4.2	Ryhmän vuorovaikutustoimintaan vaikuttavat tekijät	27
4.2.1	Selkeät tavoitteet	28
4.2.2	Tasapaino ryhmässä.....	29
4.2.3	Opetuksessa käytetyt eri viestintätyylit.....	30
4.3	Positiiviset arvot kannattelevat luovuutta.....	30

4.3.1	Jatkuvasti kehittyvä kokonaisuus	31
4.3.2	Vapaus nauttia	32
4.3.3	Hyvä toimintamoraali	33
4.4	Musiikin harrastamisen hyödyt	34
5	MANDOLIINIYHTYE REMOLO	37
5.1	Yhtyeen historia.....	37
5.2	Remolon soittajat esittelyssä	38
5.2.1	Mandoliinin soittajat	38
5.2.2	Akustinen säestysryhmä	43
6	KONSERTTI	45
6.1	Konserttiin valmistautuminen – Ohjelmiston kokoaminen ja harjoittelu	45
6.1.1	Kappaleiden sovitukset.....	46
6.1.2	Konserttijärjestelyt.....	47
6.2	Konsertin toteutus	47
6.2.1	Syksy	48
6.2.2	Talvi	50
6.2.3	Kevät.....	50
6.2.4	Kesä.....	51
6.3	Konserttiarviointi.....	52
7	YHTEENVETO JA POHDINTA.....	54
	LÄHTEET	57
	LIITTEET	61

1 JOHDANTO

Nykyään musiikin harrastaminen kuuluu kaikille. Ryhmät eivät ole enää lokeroituneita iän, aiheen tai osaamisen perusteella, vaan kaikilla on oikeus kokeilla ja kehittyä omista lähtökohdistaan rakentuvaan opiskeluun. Ryhmähenki on noussut merkittäväksi osaksi hedelmällistä opetusta ja koulutusta. Ihminen nähdään holistisena kokonaisuutena ja hänen opiskelunsa pyritään rakentamaan yksilölliseksi myös osana ryhmää. Tämä tekee ryhmäopetuksesta avoimessa opistossa haastavaa ja mielenkiintoista ryhmäohjaajalle. Tässä opinnäytetyössä tutkitaan, miten Kivalo-opiston mandoliiniyhtye Remolo onnistuu näiden haasteiden kohtaamisessa.

Opinnäytetyössä tutustutaan ensimmäisenä mandoliinisoittimen kehitykseen esihistoriasta alkaen. Perehdytään soittimen syntyyn, sen kehitysvaiheisiin ja seurataan mandoliinin polkua Eurooppaan ja sen kehitystä moderniksi mandoliiniksi. Soittimen kehitystä käsittelevän osan jälkeen modernit mandoliinit jaetaan malleittain päätyyppeihin, joita esitellään omassa luvussaan. Suomessa mandoliini yleistyi 1900-luvulla ja oli suosittu erityisesti sota-aikana. Kotimaisen mandoliinihistorian yhteydessä esitellään Remolo-ryhmän erilaiset mandoliinit ja säestyssoittimet. Jokaisen soittimen instrumenttianalyysi ja proveniensi esitetään valokuvan kera. Kaikki työssä käytetyt valokuvat soittimista ja soittajista on kuvannut ystävällisesti Marja Kakko.

Mandoliinien soittotavoista on historiallista tietoa teksti- ja kuvälähteissä 1500-luvulta alkaen. Vaikuttuneisiin nykypäivänä käytetyimpiin oikean ja vasemman käden soittotekniikoihin perehdytään omassa luvussaan. Mandoliinia käytetään niin solistisena kuin säestysinstrumenttina. Eri soittotekniikat tekevät mandoliinista monipuolisen instrumentin.

Työn keskipisteenä on mandoliiniorkesterin ohjaamisessa käytetyt pedagogiset menetelmät, joissa käsitellään soitinyhtyeen ryhmäytymistä luovan mielen kautta. Ensin tuodaan esille haasteita, joita ohjaajan vaihdos tuo ryhmän uudelleen muotoutumiseen. Sitten perehdytään ryhmän vuorovaikutustoimintaan liittyviin tekijöihin. Miten selkeät tavoitteet parantavat ryhmän toimintaa? Mitkä seikat vaikuttavat ryhmän tasapainoon ja mikä tekee ohjauksesta innostavaa? Mitä viestintätylejä opetuksessa voi käyttää? Koska positiiviset arvot kannattelevat luovuutta, tärkeintä ei ole menestyminen vaan oppiminen ilon kautta. Ensisijaisen tärkeää toimivassa ryhmässä on jatkuvasti kehittyvä

kokonaisuus, vapaus nauttia ja hyvä toimintamoraali. Osion lopussa tutkitaan musiikin harrastamisen hyötyjä tieteellisestä ja Remolon näkökulmasta. Siinä käsitellään musiikin ja soittamisen terveyttä edistäviä tekijöitä ja positiivisia sekä sosiaalisia vaikutuksia soittajiin ja yleisöön.

Mandoliiniyhtye Remolon toimintaan ja kokoonpanoon tutustutaan ensin pienen historiikin kautta. Sen jälkeen esitellään konserttiprojektiin osallistuneet mandoliinisoittajat ja akustinen säestysryhmä. Jokaisesta yhtyeen jäsenestä on kuva ja lyhyt tarina heidän suhteestaan musiikkiharrastukseensa. Tässä osiossa esitellään myös akustisen säestysryhmän instrumentit ja niiden proveniensi.

Työn taiteellisena osana valmistettiin Kevätkonsertti 2016. Konserttiin valmistautuminen aloitettiin kokoamalla ohjelmisto yhdessä ja ohjelmistoa harjoiteltiin jo hyvissä ajoin. Työssä käsitellään vaiheittain, millä tavoin ohjelmisto kehittyi konserttiprojektin aikana. Ohjaajan sovittamat kappaleet harjoitettiin muun ohjelmiston lomassa. Sovitustyöstä kerrotaan yksityiskohtaisesti. Konsertin käytännön järjestelyt on koottu omaan osioon. Konsertin toteutus kuvataan kronologisessa järjestyksessä juontojen kanssa. Konserttitaltointiin voi tutustua lopussa olevan linkin kautta. Ryhmän arviointi konsertista päättää konserttiin liittyvän tekstiosion.

2 MANDOLIINI

2.1 Mandoliinin historia ja kehittyminen

Mandoliini on kehittynyt luuttusoittimesta, josta vanhimmat havainnot maailmassa tiedetään olevan Egyptissä. Keski-Aasiassa esiluutusta kehittyi kokopuusta veistetty barbat-soitin. Barbatista syntyi Lähi-Idässä ud-luuttu, joka saapui Maurien valloitusten mukana Andalusiaan. Luuttu-soittimista kehittyi Euroopassa Mandora, joka oli korkealta soivaksi sooloinstrumentiksi tarkoitettu luuttu. Mandora on eurooppalainen esi-isä mandoliinille, joka syntyi 1600-luvulla. Mandoliinin kehitysvaiheita 1650-luvulta vuoteen 1835 käsitellään luvun lopussa, jossa esitellään standardisoidun mandoliinin kehittymiseen vaikuttaneet soittimet. Mandoliinit jakautuvat kahteen mandoliini-tyyppiin. Suonikielisiin, joissa kielet kiinnitettiin kanteen liimattuun kaksoistallaan ja metallikielisiin mandoliineihin, joissa kielet pitävät paikallaan tallaa, jonka ylitse ne kulkevat ja kiinnittyvät soittimen pohjassa oleviin metallinauloihin. (Sillanpää 1983, 2–7.) Mandoliinilla ja luutulla on ollut läpi soittimen kehityshistorian lukuisia kutsumanimiä paikasta ja aikakaudesta riippuen. Tässä työssä käytetään yleisimmin käytettyjä nimityksiä esitellyistä soittimista.

2.1.1 Esihistoriallinen luuttu 1200–1000 eaa.

Lyhytkaulainen luuttu on todennäköisesti egyptiläinen keksintö. Päärynänmuotoista luuttu-soitinta, jossa kaulan yläosa taipuu taaksepäin, tavataan jo 1200–1000-luvulla eaa. Egyptissä veistoksissa ja maalauksissa. Luutun kansi oli tehty joko eläimen nahasta tai se oli puuta. Tässä soittimessa ei vielä ollut viritystappeja. (Jahnel 2000, 19–20.)

2.1.2 Barbat-luuttu 100 eaa.–900 jaa.

Keski-Aasiassa tavattiin lyhytkaulaisiin luuttuihin kuuluvaa *barbat*-soitinta, josta todistettavasti varhaisimmat tiedossa olevat kuvat ovat ensimmäiseltä vuosisadalta eaa. Pohjois-Bactriasta. Barbat-soittimen matala päärynän muotoinen kaikukoppa ja kaula veistettiin yhdestä puusta. Kaikukoppa peitettiin puisella kannella ja sen kaksi ääniaukkoa olivat joko numeron 3 tai kirjaimen S muotoiset. Kanteen liimatusta tallasta kielet kulkivat viritystapeille, jotka jakautuivat molemmin puolin soittimen

tappikotelo. Tappikotelo kääntyi suorassa kulmassa taakse. Barbat-luutun otelaudan nauhat olivat silkkiä. Alun perin barabatissa oli kolme kieltä ja myöhemmin se muuttui nelikieliseksi. Kielet olivat silkki- tai suolikieliä, ne viritettiin kvartteihin. Barbatia soitettiin puisella plektralla näppäillen. (During 2016, viitattu 21.11.16.)

Kushan ylimystö kehitti barbat-luutun ominaisuuksia, mistä todistaa Gandharan taide 200–300-luvuilla. Muutamassa vuosikymmenessä barbat levisi Persiaan ja 600-luvulla se esiintyi yleisesti koko Keski-Aasiassa ja Lähi-Idässä. Hiran arabit kehittivät soittimen ominaisuuksia 800- ja 900-luvuilla. Barbat-luuttu korvataan sen parannelulla muunnoksella udilla. (During 2016, viitattu 21.11.16.)

2.1.3 Ud-luuttu 711–1300

Ud tarkoittaa puumateriaalia arabikielellä. Kaikukoppa oli syvä ja se tehtiin ohuista puuluskoista. Udissa kaula valmistettiin erillisestä puusta. Ud-luutussa oli alun perin neljä kaksoiskieltä, myöhemmin viisi, eikä sen kaulassa käytetty otenauhoja. Ud-luutun toivat Eurooppaan Andalusian valloittaneet Maurit vuonna 711. Soittimen nosti kukoistukseensa muusikko, säveltäjä, runoilija ja yleisnero Ali ibin-Nafi (789–857) Cordobassa. Udin viidennen kielen lisäys on laskettu hänen ansiokseen. Ali ibin-Nafi perusti Euroopan ensimmäisen musiikkikoulun udin soittajille Cordobaan. Hän kehitti plektran käyttöä ja puinen plektra vaihdettiin elastiseen materiaaliin, kuten kotkan kynteen tai sulanvarsiosaan. (Gill 2009, 81–87.)

Sisilian kautta 1300-luvun puolivälissä ud alkoi levitä muuhun Eurooppaan. Palermon Cappella Palatiinan lukuisissa mosaiikeissa tavataan luuttua soittavia muslimimuusikoita sekä puhallin-, perkussion- että jousisoittimia. Luuttua käytettiin lauluäänen säestykseen. (Lawson & Stowell 2012.)

2.1.4 Mandora 1100–1600

Mandora (panduriina tai quinterne) on pieni diskanttiluuttu. Se kehittyi noin 1100-luvulla, jolloin Euroopassa ei vielä ollut havaintoja normaalin kokoisesta luuttu-soittimesta. Mandorassa on neljä tai kuusi suonikieliparia, joita soitettiin yksinomaan plektralla. Korkean äänialansa vuoksi mandoraa käytettiin yksiaänisen melodian soitossa luuttuyhtyeissä. Mandoran taaksepäin kaartuvaan sirpinmuotoiseen viritinpäähän kiinnitettiin viritystapit. Kansi oli suora ja pohja tehtiin matalaksi ja kupe-raksi. Talla liimattiin kanteen ja siihen kiinnitettiin myös soittimen kielet. (Tyler & Leisiö 1978, 174.)

Puolivälissä 1600-lukua pienikokoiset, matala kaikukoppaiset ja korkea ääniset luuttuperheen jäsenet kehittyivät. Korkeääniset luutut tunnetaan Englannissa nimellä *gitterns*, Saksassa *quinterns* ja Ranskassa *mandora*, *mandola* ja *mandores*. Pienintä versiota Italiassa kutsuttiin *mandolinaksi*. (Hynds 2012, viitattu 21.11.2016.)

Mandora on Pohjois-Euroopassa, erityisesti Ranskassa kukoistanut soitin, mutta se oli erittäin suosittu myös Italiassa, kunnes 1700-luvun puolivälissä sen paikan vei mandoliino (Tyler 1981, 11, viitattu 21.11.2016). Mandoraa pidetäänkin Italiassa kehitetyn mandoliinin esi-isänä. Mandorasta alkaa diskanttiluutun kehitys mandoliiniksi. (Tyler & Juusela 1978, 130.) Jo 1500-luvun puolivälissä mandora oli soittotavaltaan ja rakenteeltaan hyvin samankaltainen kuin 1600-luvun mandoliinit.

2.1.5 Mandoliini 1600-luvulta alkaen

Barokkimandoliino (*mandoliino*, *armandoliino* tai *banduriino*) kehittyi 1650-luvulla. Barokkimandoliino oli kooltaan pienempi ja hoikempi kuin mandora. Sen viritystappikotelo tehtiin sirpin muotoon ja tapit asetettiin tappikotelon molemmille puolille. Otelauta oli leveä ja samalla tasolla kuin kansi. Kaulaan sidottiin suonivalmisteiset otenauhat. Lyhyttä otelautaa jatkettiin joissakin malleissa kiinnittämällä loput otenauhat kanteen, diskanttipuolelle soitinta, korkeita säveliä varten. Koristeellinen ääniaukko on koristeistettyä puuta. Barokkimandoliinossa käytettiin neljää tai kuutta suonikieltä, jotka olivat viritykseltään (gg) (hh) e¹e¹ a¹a¹ d²d² g²g². Mandoliinoa soitettiin sormilla näppäillen, puuplektralla tai linnun sulalla. Barokkimandoliino oli soitin, jolle Vivaldi sävelsi muun muassa tunnetut mandoliinokonserttonsa. (Atlas of blucked instrument, viitattu 21.11.2016.)

Napolilainen mandoliini (*mandolino napolitano*, *mandolino romano*) kehitettiin 1740-luvulla Napolissa kuuluisan Vinaccia-soitinrakentajaperheen toimesta. Mandoliinissa on päärynän puolikasta muistuttava kaikukoppa ja lyhyt otenauhoin varustettu kaula sekä kolme metallista kaksikuoroista kieltä, korkein kielipari oli punottu suonikieli. Kielet viritettiin viulun tavoin kvintteihin gg d¹d¹ a¹a¹ e²e². Kannen alaosa taivutettiin alaspäin kestävästi metallikielten paine. Kielten paine piti myös tallan paikoillaan eikä sitä enää liimattu. Kielet kiinnitettiin soittimen pohjaan. (Tyler & Leisiö 1978, 173–175.) Varhaisin säilynyt napolilainen mandoliini on Antonio Vinaccian rakentama vuodelta 1759. Pasquale Vinaccia kehitti vuonna 1835 napolilaisen mandoliinin huippuunsa ja tästä mallista

tehdään mandoliinistandardi (Brodin 1982, 160). Kaikukoppa syvenee entisestään, otelauta pidentyy kannen päälle, otenauhoja tulee lisää (17 kpl) sekä metallikielet ja virituskoneisto otetaan käyttöön. (Tyler 1981, viitattu 21.11.2016.)

Napolilaisen mandoliinin suosio kasvoi metallikielien ansiosta. Ne ilmestyivät Vinaccia-perheen rakentamiin mandoliineihin vuonna 1744 Mandoliini nousi 1700-luvulla Italian kansansoittimeksi, sillä sitä soitettiin kaikissa kansankerroksissa harrastajasta aina soittimen virtuoositaitajiin saakka. Napolilainen mandoliini levisi soittajien mukana ympäri Eurooppaa ja 1800-luvulla Amerikkaan asti. (Tyler & Leisiö 1978, 174–175.) Kielien lukumääräksi vakiintui neljä kvinttivirriteistä parikieltä $g d^1 d^1 a^1 a^1 e^2 e^2$. Tästä lähtien kielten väliset intervallit pysyivät samoina (Tyler & Leisiö 1978, 130). Mandoliinin muoto vakiintui puoliympyrän muotoiseksi. (Sillanpää 1983, 2–7.) Napolilainen mandoliini on pysynyt muuttumattomana vuodesta 1835 lähtien meidän päiviimme saakka.

Milanolainen mandoliini ilmestyy 1750-luvulla ja siinä käytetään neljää tai kuutta yksittäistä suonikieltä, jotka kiristettiin sirpinmuotoisen tappikotelon molemmilla puolilla oleviin puisiin viritystappeihin. Soittimen viritys on $g h e^1 a^1 d^2 g^2$. Otelaudassa käytettiin suonivalmisteisia sidottuja otenauhoja. Otelauta yhdistyy samalla tasolla olevaan kanteen, jossa otenauhat jatkuvat korkeissa asemissa kanteen kiinnitettyinä. Milanolaisessa mandoliinissa käytettiin suonikieliä ja sen talle liimattiin soittimen kanteen. Soitinta soitettiin joko näppäillen tai plektralla. (Atlas of blucked instrument, viitattu 21.11.2016.)

Genovalainen mandoliini kehitettiin 1780-luvulla. Se on pieni luutun mallinen mandoliini. Otelautaan on solmittu suonivalmisteiset otenauhat. Lyhyt otelauta on kannen kanssa samalla tasolla ja otenauhat jatkuvat diskanttipuolella kannessa yläasemia soitettaessa. Viritystappeja on kaksitoista ja tappikotelo on vaihtunut litteäksi suorasta puusta valmistetuksi viritinpääksi, jossa tapit kiinnitettiin viritinpään taakse. Ääniaukon ruusuke jatkuu ääniaukon sisäpuolella olevaan monikerroksiseen värjättyyn paperi koristeluun. Kapea talle liimattiin kanteen, jonka kautta kielet kulkevat ja kiinnittyvät soittimen pohjan pinneihin. Tallan etupuolelta kansi taittuu viistosti ja kiinnittyy alakoppaan, joka on verrattavissa napolilaisen mandoliinin muotoiluun. Genovalaisessa mandoliinissa oli myös naarmusuoja tallan ja ääniaukon välissä. Mandoliinissa käytettiin suonikieliä ja se viritettiin $ee aa dd^1 g^1 g^1 h^1 h^1 e^2 e^2$. (Atlas of blucked instrument, viitattu 21.11.2016.) Genovalaisen mandoliinin sointi oli pienen koppansa vuoksi läpitunkeva eikä sen suosio kestänyt pitkään.

Cremonalainen mandoliini kehitettiin 1800-luvulla. Mandoliinissa oli pieni luuttumainen koppa ja sirpinmuotoinen tappikotelo. Otelauta ulottuu vain kannen kohdalle. Otenauhat valmistettiin suonista. Ääniaukko reunustettiin ruusukuviolla. Talla liimattiin kanteen ja se viritettiin $g\ d^1 a^1 e^2$. (Atlas of blucked instrument, viitattu 21.11.2016.)

Lombardo (*mandorre*) kehittyi 1900-luvulla milanolaisesta mandoliinista. Uudistukset näkyivät muun muassa kopan pyöreämmässä muodossa. Otelauta kohotettiin ja se jatkui täysimittaisena kannen päällä ääniaukkoon asti. Otelaudan nauhat vaihdettiin metallisiin. Useissa mandoliineissa oli myös naarmusuoja ääniaukon ja tallan välissä. Tallan koristeellinen muotoilu muistutti viiksiä. Lombardo viritettiin $g\ h\ e^1\ a^1\ d^2\ g^2$ ja siinä käytettiin suonikieliä. Lombardo oli yleinen aina 1900-luvun loppuun asti. (Atlas of blucked instrument, viitattu 21.11.2016; Hynds 2012, viitattu 21.11.2016.) Myös ranskalainen mandora kehittyi 1900-luvulla ja se muistuttaa paljolti lombardoa. Ranskalaiseen mandoraan muotoiltiin litteä viritinpää ja siinä käytettiin kitaran viritystä $E\ A\ d\ g\ h\ e^1$.

2.2 Modernin mandoliinin päätyypit

1800–1900-luvulla mandoliinista alkoi kehittyä monia uusia versioita maailmanlaajuisesti eritoten Amerikassa. Mandoliinin kulta-aika ajoittuu 1900–1920-luvulle, kun Amerikassa Orvil Gibson patentoi uuden F-mallisen mandoliinin, jonka Loyd Loyer kehitti huippuunsa. Gibsonin malleja jäljitellään ja niistä tulleet vaikutteet näkyvät selvästi myös tämän päivän mandoliinin rakentamisessa. Mandoliinien kopan muodot, tekotapa ja myöhemmin materiaalit kokivat suuria uudistuksia 1900-luvulla. Nykypäivän mandoliinit tyyppitellään niiden kopan rakenteen, muodon, erityispiirteen tai tekotavan mukaan.

Mandoliinin viuluviritys on ollut yleinen viritys jo kolme vuosisataa. Tavallisin mandoliini on kahdeksankielinen. Kvinttiviritteisissä mandoliineissa esiintyy kuitenkin myös 12-kielisiä (3-kuoroinen) soitimia, joissa jokaista kvinttiviritykseen kuuluvaa kieltä on kolme, joista yksi on kontrakieltä. Kontra-kieli viritetään alemmaksi kuin emokieli ja se on punokseltaan vahvempi. 16-kielisessä (4-kuoroinen) mandoliiniversiossa jokaista ääntä on neljä, joista toinen kielipari viritetään alemmiksi kontra-kieliksi. (Ojajärvi 2015, 17; Brodin 1982, 140.)

2.2.1 Bowlback-mandoliini

Bowlback-mandoliiniksi luokitellaan kaikki kuperapohjaiset mandoliinit, kuten napolilainen mandoliini ja muut 1600-luvulta lähtöisin olevat kuperapohjaiset mandoliinit. Nämä mandoliinityypit on käsitelty mandoliinin historiaosiossa.

2.2.2 Flatback-mandoliini

Flatback-mandoliineja ovat tasapohjaiset portugalilaiset ja irlantilaiset mandoliinit sekä espanjalainen bandurria. Portugalilaiset mandoliinit ovat useimmiten kyynelenmuotoisia tasapohjaisia mandoliineja, joita valmistetaan sekä tavanomaisella virituskoneistolla että erikoislaatuksella ruuviviritinkoneistolla. Alueellinen tasapohjainen fado-mandoliini on pitkän tai lyhyen pisaran muotoinen. Tässäkin mallissa on kruununmuotoinen ruuvivirituskoneisto, joka poikkeaa huomattavasti muista Euroopassa tavattavista virituskoneistoista. Irlantilaisilla mandoliineilla sekä espanjalaisella kaksitoistakielisellä bandurria-mandoliinilla on kitaran tavoin tasainen pohja ja kansi. Kansi on usein valmistettu yhdestä puusta ja pohja tuetaan palkilla (Hynds 2012, viitattu 21.11.2016). Tasapohjaisia mandoliineja käytettiin jo 1800-luvulla Ranskassa ja Portugalissa (Randel 2003. 483–484). Tasapohjaisista mandoliinista on myös helppo pitää sylissä soitettaessa (Kitarablogi.com – Finland’s premier Guitar and Bass blog 2011, viitattu 19.12.2016).

2.2.3 Archtop-mandoliini

Yhdysvalloissa mandoliini koki suuria rakenteellisia ja äänenlaadullisia muutoksia. Orville Gibson kehitti 1800-luvun lopussa viulunrakennustekniikalla uuden archtop-mandoliinityypin, josta tuli nopeasti niin suosittu, että siitä tehtiin mandoliinin standardi Yhdysvalloissa. (Hynds 2012, viitattu 21.11.2016.)

Archtop-mandoliineissa on käytetty cremonalaista viulunrakennusperiaatetta. Veistetty yläosa ja tasainen pohja ovat archtop-mandoliinin tunnusmerkkejä (Randel 2003. 483–484). Talla on korkeampi kuin muissa malleissa. Puusta veistetty kansi ja pohja ovat kovertamalla tehty kaareviksi viulun tapaan. Gibsonin patentoimat kaksi mallia ovat A4 ja F4-mandoliini. A4-mallissa on symmetrinen rakenne ja se muistuttaa kyynelmuotoa (teardrop). A-mallin muotoilu on yksinkertainen. F4-

mallissa perinteiseen kyynelmalliin on lisätty kaikukoppaan bassopuolelle simpukanmallinen kierukka ja diskanttipuolelle kaksi ulkonevaa sakaraa. Simpukanmallinen kierukka toistuu soittimen virituskoneiston päässä. Pohja on tasainen. Molemmissa Gibsonin suunnittelemissa malleissa käytettiin joko pyöreää tai ovaalia ääniaukkoa. (Hynds 2012, viitattu 21.11.2016.)

Lloyd Loar työskenteli Gibson yhtiössä vuonna 1920–24 ja kehitti F4-mandoliinista F5-mallisen mandoliinin. Hän käytti sen rakentamisessa kahta äänipalkkia yhden sijaan ja kohotti otelaudan viulun tapaan korkealle ja näin hän mahdollisti kannen vapaan resonoinnin. Kaulaa pidennettiin huomattavasti ja otelautaa jatkettiin kahdella otenauhalla. F5-mallissa ääniaukot ovat viulun tapaan f:n muotoiset. Lloyd Loarin jättäessä yhtiön Gibson ei enää saavuttanut mandoliineillaan niin korkeaa tasoa. (Hynds 2012, viitattu 21.11.2016.) Gibsonin F4- ja F5-mallit yhdistetään yleensä amerikkalaiseen bluegrass- ja countrymusiikin esittämiseen.

2.2.4 Archback-mandoliini

Archback-mandoliini on pyöreän pisaran mallinen A-tyyppin kupupohjainen mandoliini. Pohja on kupera ja valmistettu erivärisistä puuosista. Kuperat ja puukoristellut mosaiikkimaiset pohjat ovat yleisiä Saksassa valmistetuissa mandoliineissa. (Hynds 2012, viitattu 21.11.2016.)

2.2.5 Mandriola

Mandriola-mandoliinia esiintyy tasapohjaisena, mutta joskus loivasti kuperapohjaisena. Mandriolat viritetään kuten viulu, mutta jokaista kieltä on kolme eli kielisarja on kolmikuoroinen. Mandriolassa saattaa olla jopa nelinkuoroiset kielet. Meksikon kansanmusiikissa käytetään tricordia-mandoliinia. Se on mandriolan sukulainen. Vahvistettujen kielten ansiosta mandriolan sointi on täyteläinen. Virityksessä voidaan käyttää yhden kielen viritämistä oktaavia matalammaksi Ggg dd'd¹ aa'a¹ e²e² tai kaikki kielet viritetään samalle rekisterille. (Atlas of blucked instrument, viitattu 21.11.2016.)

2.3 Mandoliini Suomessa – esimerkkinä Kemin Remolon mandoliinit

Vanhin tiedossa oleva suomalainen mandoliinin myyntimainos on jo vuodelta 1880. Suomessa mandoliini yleistyi 1920–30-luvulla jolloin mandoliinista tuli suosittu kansansoitin. (Brodin 1982,

160.) Sota-aikana mandoliineja tehtiin ja soitettiin myös rintamalla. Soitto oli niin suosittua lomilla-kin, että se kiellettiin joidenkin kaupunkien järjestyssäännöissä sakon uhalla (Ojajarvi 2015, 30). Mandoliinin suosio oli suurimmillaan ilmeisesti 50-luvun alussa, jolloin kotimainen mandoliinien sarjajavalmistus alkoi. Landola on nykyään hallitseva mandoliinimerkki Suomessa. (Sillanpää 1990, 95–99.) Landola teki kuitenkin konkurssin vuonna 1995 ja tänä päivänä se toimii work-shop periaatteella täysin käsityönä Pietarsaassa (Loukkola 1999, viitattu 9.11.2016). Mandoliini nähdään Suomen teollistumisen ajan tanssimusiikin edustajana. Suomalaiset kansanmusiikin tutkijat pitivät mandoliinia pitkään liian nuorena tulijana julistettavaksi kansansoittimeksi, vaikka instrumentti oli kehitetty jo 250 vuotta aiemmin. (Sillanpää 1990, 3.)

Suomessa tyypillisin mandoliinimalli oli aluksi tasapohjainen A-typin mandoliini, joka oli helppo rakentaa. Mandoliineja saatettiin ostaa rakennussarjoina, mutta myös Saksasta tilattiin soitinliikkeisiin edullisia mandoliineja. (Sillanpää 1990, 95.) Suomalaiset tasapohjaiset mandoliinit luokitellaan flatback soitinten joukkoon. Niissä oli monia eri malleja, joissa koppa saattoi olla mantelin, pyöreän, päärynän tai soikean muotoinen. Nykyään mandoliineja voidaan tilata internetin kautta ympäri maailmaa ja valittavana on koko soitinkirjo. Arvostetuimpina pidetään soitinrakentajien käsin tekemiä mandoliineja. Internet on mahdollistanut soitinrakentajakoulutuksen saaneiden arvostuksen nousun ja soittimien saatavuuden maailmanlaajuisesti. Suomessakin soitinrakentajien taso on korkea ja heidän soittimiaan ja korjauspalveluita on helposti saatavilla.

Mandoliiniorkesteri Remolossa on käytössä viisi eri mandoliinityyppiä: A-malli, A-malli f-aukoilla, F-malli, muunneltu F-malli d-aukolla ja tasapohjainen mantelimalli. A-mallin mandoliineista kolme on rakentanut soitinrakentaja Teemu Kärki Kokemäeltä. Hänen pikkutarkkuus soitinrakennuksessa on hänen tavaramerkkinsä ja hänellä on taito saada puu soimaan (Vuorio, viitattu 21.11.2016). Kärki korjaa, soittaa ja rakentaa viuluja, mandoliineja sekä yksi- ja kaksirivisiä hanureita. (Suomen harmonikkamuseo 2005.) Joukossa on yksi originaali amerikkalainen F5 Gibson. Kaksi remolon mandoliineista on sähkömandoliineja, joissa on sisään rakennettu mikrofoni ja niiden tyyppilyhennykseen lisätään E-kirjain (electric). Instrumenttien esittelyssä kerrotaan jokaisen soittimen proveinsi. Soittimet on valokuvannut Marja Kakko.

2.3.1 A-malliset

KUVA 1. Landola Munkers nro 7024.
Kuva: M. Kakko

I. A-mallinen flatback-mandoliini, Munkers nro 7024, 1950-luku

Munkers nro 7024 on a-mallinen flatback-mandoliini (kuva 1). Sen umpinaisessa viritinpäässä maalattu sininen, soikea Munkers-logo. Kannessa sekä ääniaukon reunassa on valkoiset koristenauhat. Plektransuojus on poistettu. Soitin on numeroitu ja se on valmistettu tänä päivänä Landola-nimellä tunnetussa soitintehtaassa. Soittimen omistaa Timo Kakko. Hänen isänsä sai ”maniskan” syntymäpäivälahjaksi 1950-luvulla vaimoltaan. Kakko oli nimittäin istahtanut pienenä poikana edellisen soittimen rikki. Mandoliini oli isä Taunon päivittäinen puhdetyö. Vuonna 1988 mandoliini periytyi nykyiselle omistajalleen.

KUVA 2. Romanialainen A-mallinen flatback. Kuva: M. Kakko

II. A-mallinen archtop-mandoliini, 1960-luku

Tämä mandoliini on romanialainen A-mallinen archtop-mandoliini, jossa kaikukoppa on hieman kupera (kuva 2). Mandoliinin viritinkoneisto on kiinnitetty avonaiseen viritinpäähän. Viritintapit kääntyvät viritinnupin takapuolelle. Kansi on koristeltu ääniaukon ympäriltä kukka-aiheisella ja reunassa geometrisella puuintarsia-koristeupoksella. Mandoliinin sisällä on seteli, jossa teksti ”Made in Romania”. Mandoliini on ostettu 1960-luvun loppupuolella Helsingistä legendaarisesta Mirsch-soitinliikkeestä. Siitä todistaa vieläkin kultainen tarra viritinnupissa, jossa lukee ”soitin Mirsch”. Soitin on palvellut omistajansa Pentti Leppäjärveä jo melkein 50 vuotta.

KUVA 3. Landola M-90. Kuva: M. Kakko

III. A-mallinen flatback-mandoliini, Landola M-90, 1990-luku

Landola M-90 on A-mallinen flatback-mandoliini (kuva 3). Umpinai-
sessa viritinpäässä on kultainen Landola-logo ja kupolinmallinen
huippu. Ääniaukko on koristeltu ruusukkeella, jossa on käytetty vih-
reitä, punaisia ja keltaisia puu-upotuksia. Kanteen liimattu
plektransuojus on valmistettu tummanruskeasta loimuselluloidista.
Mandoliini on valmistettu Suomessa ja sisällä on Musik Fazer Lan-
dola-seteli. Soittimessa on kaunis ja voimakas ääni. Sen osti nykyi-
nen omistaja Elina Kakko-Delha vuonna 2006 sedältään. Viritin-
päässä on Kakko-Delhan serkkupojan hampaan jäljet, sillä piene-
mpänä poika tapasi pureskella viritinpäätä isän keskittyessä mandoliin-

nin soittoon.

KUVA 4. Teemu Käki-mandoliini. Kuva: M. Kakko

IV. A-mallinen archtop-mandoliini, T. Kärki, 2001

Mandoliinin on rakentanut Teemu Kärki vuonna 2001 (kuva 4). Se on
A-mallinen archtop-mandoliini. Umpinainen viritinpää on kulmikas ja
sen huippu on koristesahattu avoimen kirjan malliseksi. Kanteen
reuna ja ääniaukko on reunustettu koristenauhalla, jossa vaihtuu
musta ja tummanruskea väri. Soittimessa on kirkas ja heleä ääni.
Mandoliinin omistaa Jaana Kankaanpää. Instrumentin ensimmäinen
omistaja oli Riitta Helgren, jolta Kankaanpää osti sen äidilleen eläke-
päiviä varten. Mandoliini jäi kuitenkin käyttämättä, kunnes tytär inno-
sui sitä soittamaan. Näin mandoliini siirtyi Jaana Kankaanpäälle.

KUVA 5. Teemu Kärki-mandoliini.
Kuva: M. Kakko

V. A-mallinen archtop-mandoliini, T. Kärki, 2002

Remolon toinen Teemu Kärjen tekemä mandoliini on A-mallinen archtop-mandoliini (kuva 5). Myös tässä mandoliinissa on kulmikas umpinainen viritinpää ja koristenuhalla somistetut reunat ja ruusuke. Kaikukopan sisälle on kaiverrettu setelin paikalle ”Teemu Kärki 2002”. Soittimen tilasi Seija Helistö, jolta kokemäkeläinen soittinrakentaja oli tiedustellut kaunistelematta, että ”soittaako hän ihan oikeasti vai onko hän sellainen rämpyttelijä”. Kun Helistö kertoi soittavansa Remolo-orkesterissa ja käyvänsä Heikki Lahden kursseilla, kaupat tuli.

KUVA 6. Teemu Kärki-mandoliini. Kuva:
M. Kakko.

VI. A-mallinen archtop-mandoliini, T. Kärki, 2006

Kolmas Remolossa käytetty Teemu Kärjen 2006 rakentama mandoliini on muodoltaan pyöreä A-mallinen archtop-mandoliini (kuva 6). Viritinpää on avonainen ja otelaudassa on upotettuja pyöreitä helmiäiskoristeita. Kantta koristavat Kärjelle tyypilliset koristenuhat ja ruusuke. Alakanteen on lisätty eebenpuusta veistetty musta kansikoriste, jossa keskellä on sydänaukko. Mandoliinin osti Vuokko Slotte vuonna 2006 Teemu Kärjeltä.

2.3.2 A- malliset f-aukkoiset mandoliinit

KUVA 7. Ibanez 8176. Kuva: M. Kakko

I. EA-mallinen, f-aukkoinen flatback-mandoliini, Ibanez model 8176, 1970-luku

Elektroninen Ibanez 8176 on EA-mallinen, f-aukkoinen flatback-mandoliini 1970-luvulta (kuva 7). Umpinaisessa viritinpäässä on kultakirjaimin maalattu Ibanez-logo. Virityskoneiston keskelle on upotettu koristeornamenteja. Kaikukopan pohja ja reunat on maalattu tummanruskeaksi, kansi on liukuvärjätty tummasta vaaleaan. Kannessa on musta muovinen plektransuojus sekä voimakkuusasteen säätö ja äänenvahvistus. Soittimen omistaa Katja Vuorenmaa, joka on saanut mandoliinin isältään Timo Kakolta vuonna 2005. Soittimen on hankkinut perheeseen 1970-luvulla Vuorenmaan isoisä Tauno Kakko, joka soitti tätä mandoliinia nurkkatansseissa ja Kemin Nitrohumpassa. Myöhemmin mandoliini oli myynnissä Paavo Kuljun musiikkiliikkeessä, josta Timo Kakko osti soittimen itselleen ja lahjoitti sen sittemmin tyttärelleen.

KUVA 8. Epiphone-mandoliini. Kuva: M. Kakko.

II. A-mallinen, f-aukkoinen archtop-mandoliini, Epiphone, 1990-luku

Epiphone on A-mallinen, f-aukkoinen archtop-mandoliini 1990-luvulta (kuva 8). Mandoliinin kansi ja pohja ovat hieman kuperat. Umpinaiseen virityspähän on painettu Epiphone-logo. Mandoliinin kannessa on musta plektransuojus, siihen on painettu e-kirjain. Mandoliinin omistaa Riitta Helgren. Hän on ostanut mandoliinin 1990-luvun alussa Paavo Kuljun musiikkiliikkeestä Kaakamosta. Soitin on mahdollisesti valmistettu Koreassa.

2.3.3 F-malliset mandoliinit, Bluegrass-mandoliinit

KUVA 9. Gibson master model 20/16.010. Kuva: M. Kakko.

I. Orginaali F5-mallinen, f-aukkoinen archtop-mandoliini, Gibson master model 20/16.010, 2000-luku

Gibson master model on alkuperäinen F5-mallinen Loyd Loarin kehittämä f-aukkoinen archtop-mandoliini 2000-luvulta (kuva 9). Viritinpää on tyypillinen f-sakaran muotoinen ja siihen on upotettu Gibson-logo. Soittimen sisällä on seteli Gibson master model 20/16.010. Arvokas mandoliini rikkoutui tämän opinnäytetyön soitinkuvauksissa. Mandoliinissa oli kaunis ääni ja erityisesti matalat äänet soivat erinomaisesti. Soittimen omisti Sirpa Rastas. Soitin on sittemmin korvattu uudella Gibsonilla.

KUVA 10. Tangelwood Cover Creek model TMX-E Kuva: M.Kakko.

II. EF-mallinen, f-aukkoinen flatback-mandoliini, Tanglewood, Cove Creek TMX-E, 2000-luku

Tanglewood Cover Creek -mandoliini on 2000-luvulta Elektroninen F-malli (kuva 10). Soittimen sisällä on seteli, jossa lukee Model TMX-E. Elektroninen F-malli. Soittimessa on F-mallille tyypillinen viritinpää f-sakaralla. Viritinpäässä on mandoliinin logo Tangelwood. Soittimessa valkoiset koristenauhat. Otelauta on jatkettu malli. Mandoliinissa on plektran suojus. Soittimessa äänenvahvistus ja voimakkuusasteen säätö. Mandoliinini on ollut Matti Savolaisen omistuksessa jo vuodesta 2013. Mandoliini on ostettu Irlannista Killaneyn kaupungista pienestä musiikkiliikkeestä lomareissulla. Matti kokeili irlantilaisvireistä mandoliinia ja soitti venäläisen kappaleen kokeeksi. Silloin myyjä otti soittimen ja antoi irlantilaisen soittonäytteen. Tämän jälkeen hintaneuvottelu käytiin vaimon kohtalaisella kielitaidolla. Lopuksi Matti Savolainen lähti kaupasta mandoliinin tyytyväisenä omistajana.

2.3.4 Muut mallit

KUVA 11. Ibanez-mandoliini Kuva: M. Kakko.

I. F-mallin muunnelma, d-aukkoinen archtop-mandoliini, Ibanez, 1960-luku

Ibanez-mandoliini on archtop F-mallin muunnelma (kuva 11). Soittimen sisällä on seteli. Umpinainen viritinpää on kulmikas ja nupin huipussa on loiva kohouma. Viritinpäähän on kirjoitettu Ibanez-logo kultaisin kirjaimin. Ääniaukko on d:n muotoinen ja sitä koristaa musta viiva-aiheinen ruusuke. Soittimessa on valkoiset koristenauhat. Kannessa on liukuväritys. Plektran suojus on irrallinen ja on valmistettu ruskeasta loimuselluloidista. Otelauta on pidennetty. Soitin on valmistettu 1960-luvulla. Nykyinen omistaja Tuomo Kajosmäki osti mandoliinin Antti Poutiaiselta 2000-luvun alussa.

KUVA 12. Mantelin mallinen mandoliini flatback Kuva: M. Kakko

II. Mantelin mallinen, flatback-mandoliini, ajoittamaton

Mantelin mallinen flatback-mandoliini (kuva 12). Soittimessa ei ole seteliä. Mandoliinissa on avonainen viritinpää, jossa viritystapit kääntyvät soittimen taakse. Reunoja ja pyöreää ääniaukkoa reunustaa valkoiset koristenauhat. Omistaja Venla-Eeva Kakko on saanut soittimen joululahjaksi isältään vuonna 2013. Soitin on ostettu kirpputorilta. Se oli virheellisesti nimetty banjoksi mandoliinin sijaan, minkä vuoksi ostos oli mainio löytö. Venla-Eevan isälle on tärkeää, että jokaisen lapsen kotoa löytyy mandoliini. Silloin lasten luona vieraillessa on aina instrumentti odottamassa.

3 MANDOLIININ SOITTOTEKNIikka

Mandoliini on näppäilysoitin, jota yleensä soitetaan plektralla, näppäillen tai tremoloa käyttäen. Tremolo on mandoliinin soitolle ominainen soittotekniikka pitkiä ääniä soittaessa. Lopputuloksena on kaunis helmeilevä ääni ja mandoliinimainen värisevä melodiankulkku. Mandoliinin soittotekniikkaan kuuluu kuitenkin myös sointusäestys, slide-, hammer on-, pull off-, huiluääni- ja vaimennustekniikat.

3.1 Oikean käden tekniikat – Pizzicato, näppäily ja tremolo

Pizzicato klassisessa mandoliinin soitossa tarkoittaa kämmenpohjalla vaimennettua soittoa, mutta myös pelkillä sormenpäillä soittamista ilman plektraa. Näppäily on plektralla soittamista, jolloin nuotti näpätään vain yhdesti ja annetaan soida nuotin aika-arvon mukaan. Näppäillä voi ”sul tasto” otelaudan päällä, tällä tavoin saadaan pehmeä ääni. Näppäillä voi myös ”sul ponticello” tallan vierestä, josta saadaan pienellä vaivalla voimakas ja terävä ääni. Näppäilyn suunta voidaan merkitä veto П- tai työntö V-merkillä. (Sillanpää 1990, 74–75.) Brasilialaisessa mandoliinin soittotyylissä käytetään yleensä näppäilyä (Sillanpää 1990, 22).

Tremolosta tuli Euroopassa erityisen suosittu tapa soittaa mandoliinia. Tutkijoiden mukaan tremolo on lähtöisin italialaisesta kansanmusiikista. Tremololla saadaan jatketta äänen sointiin pitkillä aika-arvoilla. Tremolo on lyhytkaikuisen näppäilyn vastakohta. (Sillanpää 1990, 22.) Tremolo toteutetaan plektralla nopein välein vuoroin ylös ja alas säännöllisesti toistuvana kieliparin näppäilynä (Brodin 1982, 160). Lopputuloksena on kaunis helmeilevä ääni ja mandoliinimainen värisevä melodiankulkku. Sillanpään mukaan jaloimmissa klassisissa mandoliini esityksissä tunnelatauksella on suuri merkitys, jolloin valitaan tyylietietoisesti laulavasta yhtenäisestä tremolosta sopiva tremolo hidas tai nopea, tihenevä tai harvenevä. (Sillanpää 1990, 22.)

3.2 Vasemman käden tekniikat – Slide, hammer-on ja pull-off

Sävelten sitominen toisiinsa slide-tekniikalla eli liu'uttaa tarkoittaa samalla kielellä yhdellä sormella liukumista aläänestä ylempään ääneen tai ylä-äänestä alempaan ääneen. Lähtösävel näpätään niin voimakkaasti, että kieli resonoi vielä jälkimmäiseen säveleen tultaessa. Liu'utusta käytetään

virikistävänä efektinä mandoliinin soitossa, mutta tyypillisintä tämä tekniikka on amerikkalaiselle kansanmusiikille. Joskus slide-liu'utuksessa saatetaan käyttää kolmea tai useampiakin säveltä (Sillanpää 1990, 70). Liu'utusta voi toteuttaa myös kahta ääntä käyttäen. Viulun ja muiden jousisoittimien soitossa liu'utusta kutsutaan glissandoksi (Brodin 1982, 84).

Hammer-on eli vasaralyöntitekniikalla saadaan nousevia kahden sävelen legato-sävelkulkuja. Vasaralyönnissä sidotaan saman kielen kaksi eri korkeudella olevaa säveltä toisiinsa. Plektran iskun jälkeen soivan sävelen aikana lyödään sormi haluttuun nauhaväliin vasaran tavoin kopsahtaen. Uusi sävel pitää saada soimaan kuten plektralla näpäyttäessä. Vasaralyönnissä käytetään hyväksi edellisen sävelen kaikua, joten näpäytyksen on oltava aktiivinen, että vasarasävel jaksaa soida. (Sillanpää 1990, 70.)

Pull-off-tekniikalla voidaan soittaa pitkiä laskevia sävelkulkuja. Kieltä näppäillään vasemmalla kädellä vetämällä kielelle napakasti painetut sormet pois otelaudalta sivusuunnassa niin, että takana olevan painetun sormen sävel jää soimaan. Kaikkien neljän sormen ollessa painettuna kielellä voidaan muodostaa asteittaisia kulkuja ylhäältä alaspäin, jossa neljäs sormi näpäyttää kolmannen soimaan, kolmas näpäyttää toisen, toinen ensimmäisen ja ensimmäinen vapaankielen. Tekniikka on tunnusomaista amerikkalaiselle kansan musiikille, mutta on piristävän efekti käyttää muussakin musiikissa hyvän maun rajoissa. (Sillanpää 1990, 70–71.)

3.3 Tekniikat molemmille käsille – Huiluäänet ja demppaus

Luonnolliset huiluäänet syntyvät, kun sormi laitetaan kielen päälle höyhenen keveästi kielen puoli-väliin ja näpätään sormen levätessä höyhenmäisesti kielen puolessavälissä. Silloin vapaan kielen oktaavia korkeampi yläoktaavi saadaan soimaan. Näpätessä kieltä samalla kun sormi lepää höyhenenkeveästi kielen alaneljänneksellä saadaan kielen kaksi oktaavia korkeampi oktaavi soimaan. Kun sormi hipaisee kielen ylaneljänneestä, saadaan näpätessä keskikohdan oktaavin kvintti soimaan. (Sillanpää 1990, 76.)

Keinotekoiset huiluäänet saadaan puolittamalla kieli oikeankäden etusormella höyhenenkevyellä hipaisukosketuksella 12. nauhavälin kohdalta. Jos vasen käsi painaa ensimmäisen sormen ensimmäiseen väliin, niin oikeankäden etusormi pakenee väliin 13 hellästi kieleen koskien. Nauhaväli

painetun vasemman ja hipaisevan oikean etusormen välillä on aina 12. Näppäilyyn käytetään oikean käden pikkurilliä. (Sillanpää 1990, 76.)

Demppausta eli vaimennustekniikkaa soitossa käytetään, kun halutaan sävelen olevan kaiuton, himmeä tai sumuinen. Vasemman käden sormia ei tällöin paineta otelaudan pohjaan saakka, vaan niillä pyritään himmentämään soitettavan nuotin ääni puolittaisesti painamalla kieltä sormen tyyntällä. Suositumpi tekniikka on kitaristienkin käyttämä oikean kämmensyrjän hento kosketus kieliin kaulan puolelta tallaa. Tällä tavoin saadaan vaimeita ja utuisia ääniä. (Sillanpää 1990, 86.)

3.4 Sointusäestys

Sointusäestys antaa musiikille ryhtiä ja toimii komppina. Parhaimmillaan Sillanpää kertoo sointusäestyksen antavan raikasta väriä ylä-ääniin, varsinkin jos mukana on muita matalampia kieli-soittimia (1983, 84). Mandoliinin tehtävä monin paikoin Bluegrass-musiikissa on toimia myös rytmisoittimena kuten virvelirummun backbeat-tehtävässä, jolloin saadaan aikaan legendaarinen boom-chick-komppi yhdessä basson kanssa (Suomen bluegrass-musiikin yhdistys r.y. 2006, viitattu 22.11.2016). Sointuotteita on kahta tyyppiä kuten avoimia, joihin sisältyy vapaita kieliä, sekä suljettuja siirrettäviä otteita ilman vapaita kieliä, joissa käytetään barre-otteita. (Sillanpää 1990, 85–84.)

4 LUOVA MIELI RYHMÄNOHJAUKSESSA

Remolo on mandoliiniryhmä, jolle yhteinen intressi on musiikki ja sen tekeminen yhdessä. Tavoitteelliseksi toiminnan tekevät yhteiset päämäärät, jotka ovat esiintymisen eri muodot. Ryhmään pääsykriteeri on yksinkertaisesti opintoryhmään ajoissa ilmoittautuminen. Jokaisen soittotaidot ovat riittävät sellaisenaan eikä niitä mitata. Harjoituksen tuloksena syntyy kuitenkin laadukkaita esityksiä. Ryhmä saa kerta toisensa jälkeen todeta, että esityksissä kyetään aina luomaan hyvä tunnelma yleisön ja soittajien välille ja että yleisö nauttii mukanaolosta ja kuuntelusta. Kaikki konsertit ovat hyvän mielen työn tulosta. Toiminnan tuotos on siitä saatu positiivinen energia. Ryhmä vaikuttaa yleisöönsä lisäämällä ympärilleen hyvinvointia.

Luovan mielen osiossa tarkastellaan ryhmän toimintaperiaatteita seuraavista näkökulmista: Mitkä asiat vaikuttivat ryhmän uudelleen muotoutumiseen ohjaajan vaihtuessa? Mitkä ominaisuudet tekevät mandoliiniryhmässä soittamisesta ja ohjaamisesta palkitsevaa? Mistä positiivinen energia saa lähteensä ja mikä ryhmässä saa aikaan hyvinvoinnin tunteen? Miten yleisö saadaan kiinnostumaan esityksestä? Mitä hyötyä ryhmän toiminnasta on?

4.1 Ohjaajan vaihdos ja ryhmän uudelleen muotoutuminen

Kun hyvin toimivan ryhmän eteen tulee ohjaajanvaihdos, käynnistyy ryhmässä pitkä muotoutumisvaihe. Uudelle ohjaajalle totutut rutiinit ohjelman laatimisesta tavoitteiden asettamiseen tuntuvat haasteellisilta, koska tie ryhmän luottamuksen voittamiseen ja uuden ohjaajan roolin läpilyömiseen on alussa väistämätöntä. Tämä voi aiheuttaa ohjaajassa epävarmuutta omasta pätevyydestä ohjaajana. Mandoliiniyhtye Remolo koki tämän murroksen Elina Kakko-Delhan tullessa uudeksi ohjaajaksi. Kunnioittaen ryhmän toimintahistoriaa ja sen perustamistarkoitusta on uutena ohjaajana kuitenkin kyettävä tuomaan ryhmän ohjaukseen oma persoonallisuutensa. Aluksi ryhmän odotukset ja uuden ohjaajan uudistukset eivät kohdanneet. Se oli Remolossa hämmennyksen aikaa.

Ryhmän koheesio ohjaajan vaihtumisen jälkeen vaatii ohjaajan oman persoonallisuuden ja ohjaustyylin etsimistä ja löytämistä. Ohjauksessa vaadittiin perehtymistä, rohkeutta ja uskallusta omien ideoiden käyttöön ottamisessa sekä henkilökohtaisen assertiivisuuden eli vakuuttavuuden opettelussa, jonka omaksuminen tuntui vaikealta. Assertiivisuuteen kuuluu uskallus toimia päättävästi ja

varmasti sekä kyky ilmaista oma oikeutettu mielipide ja samalla hyväksyä toisten vastaavat oikeudet. (Kauppila 2000, 151.) Vaikka ryhmän kuohuntavaiheessa jäseniä vaihtui, on tämänpäiväisessä ryhmässä vielä noin puolet perustajajäseniä.

Alussa ohjaajan oma ajatus uudistuksista ei vastannut ryhmän odotuksia. Eri musiikkisuuntien ja tyylien kokeilu ei tuottanut sellaista iloa soittajille kuin olisi toivonut. Kuitenkin jatkuvat kokeilut ohjasivat kehitystä oivallukseen siitä, että musiikki nähtäisiinkin mielikuvana. Tämä tarkoittaa sitä, että kuulokuvasta tehdään soittajalle mielikuva. Mielikuvia hyödynnetään kappaleiden kehittämisessä assosioimalla niitä omintakeisemmiksi. Koska ryhmä pitäytyy uskollisena omalle, perustamisesta saakka muodostuneelle musiikkimieltymykselle ja -tyylille, ohjaajan oivallus ohjelmiston käsittelemistavasta kannatti. Uusi keino mahdollisti ryhmän ohjaamisen vetäjän omalla persoonallisella tyylillä soittajien mieltymyksiä loukkaamatta. Vanha musiikkityyli yhdistettynä uuteen toteuttamistapaan alkoi kehittää itseään ja ohjata uuteen suuntaan. Tämä on johtanut koko ryhmän kattavaan viihtyvyyteen ja vuorovaikutukseen. Kehitys oli ohjaajan henkilökohtaisen prosessin tulosta ja läpimurto hänen omassa opettajuudessaan. Ryhmälle mieluisa musiikki uudella tyylillä toteutettuna sai ryhmän toimimaan innostuneemmin ja uudistamaan itseään. Harjoitusten keskiöön musiikin lisäksi on saapunut tekemisen ilo, viihtyvyys ja lämmin vuorovaikutus ryhmässä sekä ohjaajan arvostus. Ryhmän harjoitus ja esiintymiset perustuvat nykyäänkin assosiointiin. Kehitys on tuonut ryhmän käsiin runsauden sarven, josta voi ammentaa ideoita, lähimmäisen rakkautta, hyvinvointia sekä yleisön kunnioittamista.

Yleisön innostuneen vastaanoton ja iloisen tunnelman välittymisen vuoksi voi esiintymistilannetta luonnehtia musiikkiterapeuttisena tapahtumana. Tämänhetkisiä esiintymistilanteita suunnitellaan alkuainkin jo siten, että kaikki siihen kuuluva saadaan mahdollisimman positiiviseksi ja mukana-satempaavaksi kokonaisuudeksi. Ryhmällä on tiedossa esitysjärjestys sekä tieto siitä, miten juontoja käytetään aasinsiltoina seuraavaan numeroon. Tiedetään myös, mikä on juontojen aihepiiri, mutta minkälaisia juonnoista tulee, sen päättää yleisö, jota pidämme esityksen keskiössä. Ryhmän toimintaperiaatteet ja normit muodostuivat näiden pehmeiden uudistuksien mukaisiksi.

4.2 Ryhmän vuorovaikutustoimintaan vaikuttavat tekijät

Ryhmäksi kutsutaan ihmisen muodostamaa rajattua ryhmää, jossa jäsenet ovat vuorovaikutuksessa keskenään (Siitonen 2005, viitattu 5.11.2016). Mikäli vuorovaikutus puuttuu, ei voida puhua

ryhmästä (Harviainen, Marila, Mikkola, Pörhölä, Valkonen, Valo & Ylinen 2005, viitattu 19.12.2016). Ensisijaisesti ryhmän yhteistyöhenkeen vaikuttaa ohjaajan tehtävätason taidot. Ryhmä kokee ohjaajan toiminnan luotettavana, jos hän on selvillä perustehtävästä. Ohjaajan on kyettävä vastaamaan ja ottamaan kantaa perustehtävästä nousseisiin kysymyksiin suhdetasotaidoillaan. Emma Kostiainen kiteyttää, että kyky kuunnella ja ymmärtää, kysellä ja perustella pitäisi integroida tehtävätason taitoihin. Ryhmäviestintätaitoja tulee kehittää jatkuvasti voidaksemme hahmottaa ryhmän toiminnan kehityksen vaiheita ja vuorovaikutustaidoista pitäisi tulla osa ammattitaitoamme. (Kostiainen 2005, viitattu 5.11.2016.) Erityisesti musiikin tuottaminen ryhmässä on merkityksellä eli käsitteillä toimivaa vuorovaikutusta, jossa kanssakäymisestä saatu tuotos perustuu viestintään. Tietojen päivittäminen ja opiskelu tuovat vuorovaikutukseen taitoja ja kehittävät osaamista millä voimme vaikuttaa ryhmään rakentavalla tavalla. Ryhmästä tulevan palautteen käsitteleminen vaatii tietoa sen avarakatseista käsittelyä varten. Ohjaajan taidot tai niiden puute vaikuttavat ryhmän tyytyväisyyteen.

Remolo-ryhmän kokoontumisissa jäsenten keskeisessä vuorovaikutuksessa on selkeästi havaittavissa yksilöiden välinen kunnioitus ja tasa-arvo. Ryhmän jäsenillä on taito havainnoida ja kuunnella toisiaan, se näkyy auttavaisuutena ja yhteistyöhalukkuutena. Jäsenet näkevät myös erilaisuuden ryhmää rikastuttavana asiana ja jokaisen yksilöllisenä oikeutena. Yhteiset tavoitteet ja niiden saavuttaminen yhdistävät soittajat ryhmäksi, jossa jokaiselle on tilaa. Virallisena opintoryhmänä Remolo on toiminnallisesti sekundaariryhmäksi (ei jokapäiväisessä kanssakäymisessä) luokiteltava kokoonpano, joka liittyy yhteen musiikkia harrastavia aikuisia henkilöitä eri ikäluokista sekä toimialoilta kerran viikossa. Harjoitusten primaari tavoite on hyvä yhteishenki ja vuorovaikutus, jotka mahdollistavat positiivisen oppimisen kautta positiivisten tulosten saavuttamisen ryhmämusiisoinnissa. Päämääränä on taitojen kehittyminen sekä yhteissoiton ja harjoitellun tuotoksen jakaminen kuulijoille esiintymällä.

4.2.1 Selkeät tavoitteet

Tavoitteiden asettaminen on edellytys ryhmän toiminnalle. Tavoitteena voi olla tapahtuma, kurssi, konsertti, pelkkä ohjelmanumero, tilaisuuksissa pääesiintyjänä tai joskus jopa säestäjänä toimiminen. Kokoontumisista ja oppitunneista tulee mielekkäitä, kun tavoite on asetettu ja päämäärä tiedetään. Tavoitteisiin sitoutumalla voidaan saavuttaa kestäviä tuloksia. Päämäärä mahdollistaa analysoinnin parhaiten toimivista vaihtoehdoista, joilla tavoite savutetaan. Aikarajat ja aikataulutus

tuovat turvallisuudentunnetta ja estävät sekaannuksia sekä päällekkäisyyksiä. Ne pitävät ryhmän toiminnan myös jatkuvassa liikkeessä ja auttavat ohjelman valmistumisessa. Yllätyksellisiä seikkoja voi silti ilmaantua, jolloin tavoitteita joudutaan tarkastamaan. Joustavuus antaa mahdollisuuden kasvun sekä opittujen uusien asioiden integroinnin lopputulokseen. Integroinnin tuloksena saadaan innovatiivinen tuotos ja tavoitteeksi asetetusta päämäärästä kehittyneempi kuin alkuperäisestä suunnitelmasta. (Kauppila 2004, 104–105.)

Toimintakartan selkeys on ryhmää kiinteyttävä tekijä. Ryhmän koheesio auttaa toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisessa, joten ryhmän sisällä toimivien jäsenten keskinäinen yhteistyökyky on avainasemassa ryhmän identiteetin muodostumiseen. Remolo-ryhmän toiminnassa kaikki osallistuvat päämäärien saavuttamiseen, joita ryhmälle asetetaan. Isoista projekteistaan ryhmän toiminta saa uutta nostetta. Päävastuun kantaa ohjaaja. Kehitysvaiheiden lujittamana ryhmä useasti ohjaa myös itse itseään. Ohjaajan tehtävänä on projektien käynnistäminen ja ryhmän toimivuuden ylläpitäminen. Esiintymisten kautta saadulla positiivisella palautteella on suora vaikutus ryhmäytyvyysyteen. Palautteella voidaan mitata, onko ryhmälle asetetut tavoitteet saavutettu. (Harviainen ym. 2005, viitattu 19.12.2016.)

4.2.2 Tasapaino ryhmässä

Ryhmän kokoontuminen on sosiaalinen tapahtuma, jossa yhteistyökyky ja taito tulla toimeen toisten ihmisten kanssa kehittyy. Moninaisen ammattikunnan edustajina aikuisryhmässä yksilökokemukset ja -tieto vaikuttavat ryhmän sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja päätöksiin. Toisen huomioiminen, empatia ja sosiaalinen herkkyyks ovat ryhmässä erityisen kehittyntä. Remolo-ryhmän ikäjakauman tuomasta seesteisyydestä johtuva ymmärtäminen, hyväksyminen, kiinnostus, aktiivisuus, tunneyhteys, havaitseminen, avoimuus, rehellisyys ja luottaminen ovat kaikki olemassa ja käytössä ryhmää rakentavalla tavalla. Ryhmän tiimityötaidot ja esiintymistaidot hioutuvat koko ajan. Kehitys on siten lakkaamatta käynnissä. Sosiaalisten taitojen kannalta katsottuna hyvä vuorovaikutus ja yhteistyöhenki ihmisten välillä johtaa positiivisiin tuloksiin. Juuri tämä on tehokasta ja hyvää sosiaalista vuorovaikutusta. (Kauppila 2005, 22–24, 70, 72.) Ryhmän normit ovat implisiittisiä ja ne ovat muodostuneet ryhmähistorian aikana erittäin hienostuneiksi hyvän tavan ja käytöksen mukaisiksi. Samaa käytöstä odotetaan myös ryhmään tulevilta uusilta jäseniltä. Nämä kirjoittamattomat säännöt ovat opittavissa ryhmän vuorovaikutusta seuraamalla. (Harviainen ym. 2005, viitattu 19.12.2016.)

4.2.3 Opetuksessa käytetyt eri viestintätyyli

Kauppila kirjoittaa, että sanattomassa viestinnässä eleiden joukkoon kuuluu suuri määrä ilmeitä, asentoja ja eleitä, jotka paljastavat välittömästi viestin oikeellisuuden tai yhdenmukaisuuden (Kauppila 2005, 33). Musiikin johtamisessa nonverbaali vuorovaikutus on välttämätöntä ja yleensä se on musiikillisesti suunnattua. Oleellista ryhmän ohjauksessa on, että ryhmä tuntee yhteisen merkki-kielen ja ymmärtää niiden tarkoituksen. Nonverbaalista viestintää ohjaaja käyttää jatkuvasti soittaessaan ja ohjatessaan ryhmää. Katsekontaktit ovat tärkeitä ja yhteissoittoa stimuloivaa. Kinesiikalla on merkittävä osuus musiikin ohjaamisessa tunnetilojen, tempon ja yhteisen ajatuksen näyttäjänä. Hyväksyvä ilme tai hymy rohkaisee ryhmää ja viestii siitä, että kokemuksellinen elementti on yhteinen ja ohjaaja on kaikin tavoin sitä tukemassa. (Puutio 2014, 9–10.)

Nonverbaalisessa viestinnässä on tulkinnallisia vaaroja, jotka ohjaajan on otettava huomioon ryhmää ohjatessa ja käytettävä verbaalista viestintää väärinymmärryksien poistamiseksi. Verbaalinen viestintä mahdollistaa suoran palautteen annon ja ohjaa välittömään vuorovaikutukseen ryhmän jäsenten kanssa. On mahdollisuus kysyä ja saada vastauksia tai tarkennuksia reaaliajassa. Yhdistämällä kinesiikan ja puhetyylin keinot voi viestimisen tehdä mielenkiintoiseksi ja piristäväksi. Opetuksessa voidaan käyttää malli- tai esimerkkisoittamista demonstroimaan sitä, miltä soiton tulee kuulostaa ja miten soittotekniikkaa tulee harjoitella.

4.3 Positiiviset arvot kannattelevat luovuutta

Luovuus on ihmisluonnon synnynnäinen osa, joka kukoistaa lapsena. Käyttämättömänä luovuus uinahtaa, ellei sitä oteta käyttöön. Luovuus on ideoilla improvisointia. Humanistisen psykologian perustajista Abraham Maslow'n mukaan luova itsensä toteuttaminen kuuluu jokaisen oikeuksiin. Omien ideoiden luominen tai spontaani ajattelu, rohkeus luovuuteen ja itsensä hyväksyminen ovat luovuuden edellytys. (Puutio 2014, 9.) Etsiessämme uusia ideoita ne syntyvät mielikuvilla, sanoilla, visioilla, väreillä leikkimielisesti lasten tavoin. Käytänteitä liioittelemalla, kontrasteja luoden sekä erilaisia mielikuvia tai äänen sävyjä etsimällä löydämme vaihtelua musiikkiharrastukseemme ja elämäämme. Uskaliaat kokeilut tuottavat aina tuloksia. Mitä kuulostaista saa meidät ajattelemaan teoksesta? Saako mielikuva musiikista aikaan uusia ideoita ja visioita, joita olisi hauska toteuttaa? Näistä kappaleisiin kohdistuvista ideariihistä voimme saada hyviä aineksia, vaikka uuteen sanoi-

tukseen tai rakenteeseen. Kaikki syntyvät ajatukset punnitaan, niitä yhdistellään ja kytketään keskenään, jolloin kappaleet profiloituvat ja niistä tulee pieniä uusia tarinoita. Luovuus pitää päästää valloilleen harjoittelun ohessa, silloin oppimisesta saadaan innostavaa. Ohjaajan on oltava uskalias ja hänen on henkilökohtaisesti heittäydettävä ideoittensa toteuttajaksi ja näyttää mallia ennen kuin voi rohkaista muita kokeilemaan. (Emden & Lampikoski 2001, 126–129.) Luova yhteisö on avoin kannustava ja vapaa; siellä saa kokeilla, epäonnistua ja erehtyä, olla erimieltä pelkäämättä ketään. (Uusikylä 2016, viitattu 21.11. 2016.)

4.3.1 Jatkuvasti kehittyvä kokonaisuus

Remolon etiikkaan kuulu se, että uusissa kappaleissa soittotekniset haasteet otetaan vastaan positiivisen leikkimielisesti ja rauhallisesti edeten. Harrastajien teorian ja soittimen teknisessä hallinnassa voi olla suuriakin eroja, silti se ei välttämättä näy lopputuloksessa. Ilman soittimeen perehdyttävää koulutusta tai teorian hallintaa harrastaja tekee moninkertaisen työn verrattuna ammattimuusikkoharrastajaan. Uuden oppimisessa on kannustajana jatkuvasti kehittyvä kokonaisuus. Uudesta saavutuksesta tulee olla ylpeä ja iloita oppimisesta. Positiivinen mieli motivoi uuden haasteellisen askeleen ottamiseen.

Saattaa olla, että harjoiteltavassa teoksessa ei kaikki asiat loksahda paikoilleen, jolloin lopputulos ei tyydytä soittajia. Näissä tapauksissa lähestymmekin kappaletta aivan eri suunnalta. Voimme hidaastaa tarpeeksi juuri tässä kohdassa tai soittaa tarkoituksella eritavoin kuin yleensä on tapana. Kappaleiden ”pahat paikat” harjoitellaan aina hyvin eikä haastavuutta tarvitse peitellä edes yleisöltä. Haasteellisista kohdista ei tehdä mörköä vaan siitä voidaan muovata esityksen rakastettavin juttu. Kissa nimittäin nostetaan pöydälle jo ennen esityksen alkua ja sen olemassaolosta informoidaan myös yleisölle. Silloin soittajat tietävät, että onnistuipa tai ei, molemmat tuotokset ovat odotusten mukaiset. Jos sählätään, niin saa nauraa koko jutulle, jos taas onnistutaan, voimme onnitella itseämme. Esityksen jälkeen tärkeintä on purkaa tilanne, joka on viritetty tällaisissa tilanteissa maa-doittavaan loppukommenttiin. Patricia Keith-Spiegel on yhdistänyt tutkijoiden johtopäätöksiä analyysissään ja toteaa, että nauru ja huumori keventävät oppimista, hapettaa verta, alentaa verenpainetta, virkistää verenkiertoa, rentouttaa kehoa ja lisää monella tavalla yleistä hyvinvointia palauttamalla kehomme tasapainoon. (Emden & Lampikoski 2001, 132–134.) Hyvän tavan huumorilla ja naurulla höystetty kokoontuminen luo oppimiselle keveän ja viihtyisän ilmapiirin.

4.3.2 Vapaus nauttia

Musiikki lisää hyvinvointia ja sillä on vahva vaikutus tunne-elämäämme. Millä tavoin aivot käsittelevät musiikillista tietoa ja mihin musiikin hyvää tekevä vaikutus perustuu? Nämä ovat kysymyksiä joihin musiikkitutkimus hakee vastauksia. Helsingin yliopiston Mari Tervaniemen tutkimusryhmä Helsingin Yliopistossa on keskittynyt aivotutkimukseen. Tutkimuksessa selvitetään, miten musiikkia kuunnellessa aivojen sähköinen toiminta muuttuu sekä millaisia fysiologisia muutoksia ihmisessä tapahtuu. Tutkimusryhmän jäsen dosentti Minna Huotilainen sanoo, että musiikissa on aina joku tunne mukana eikä se ole koskaan tunnevapaata. He myöskin pitävät musiikkia merkittävimpiä tunnevaikutuksen tuottajana verratessamme sitä muun taiteen vaikutuksiin aivoissa. Mari Tervaniemen mukaan musiikki vaikuttaa aivojemme lähes jokaiseen kohtaan ja mitä enemmän niitä tutkitaan, sitä enemmän löytyy aivoalueita, johon musiikki vaikuttaa. (Karjula 2009, 10–13.)

Musiikin tekemiseen kuuluu vapaus saada nauttia siitä mitä tekee. Remolossa teemat saadaan toisinaan sellaiseen kauneuteen, että liikutus on läsnä luokkahuoneessa. Meno voi olla myös niin hurjaa, että soitto purkaantuu iloiseen puheen sorinaan tai naurun remakkaan. On hieno tuntee yhdessä, että koemme kappaleet meitä liikuttavina karaktäärinsä tunteisiin vetoavina matkoina. Kenenkään ei tarvitse päteä tai ponnistella hiki otsalla, sillä päämääränä on yhdessäolo ja musiikki eikä kunnianhimo. Taito heittäytyä on jatkuvan harjoittelun tulosta ja aitoa välittämistä siitä, miten moninaisesti asioita voidaan tulkita ja toteuttaa. Hyvinvointia ei tuo vain musiikin soittaminen vaan sen käsitteleminen ja tuntemuksien pohtiminen soiton ohessa.

Vahvuutena ryhmässä on aikuisopiskelijoiden suuri ikäjakauma. Elämän kokemusten tuoma rikas ymmärrys lisää ryhmän rauhallista perusturvallisuutta. Kuitenkin soittajien uskallus heittäytyä uusiin tilanteisiin ja valmius poistua mukavuusalueelta nostaa ryhmän erilaisuuden ja pikantin vivahteen esille. Tätä toimivuutta ja joustavuutta kiitetään ryhmän sisällä ja esiintymisissä. Tilaa annetaan kaikille ja ehdotuksia pohditaan tarkasti, sillä usein juuri ”huonot” eli eniten päänvaivaa tuottaneet ideat ovat päässeet kehittyessään ohjelmiston suosikeiksi. Elämän kokemuksia pidetään uuden idean voiman lähteenä ja ne antavat persoonallista ulottuvuutta ohjelmaa kehitettäessä. Jos ihminen luottaa itseensä, on avoin uusille kokemuksille ja ideoille persoonallisuus kasvaa uusiin mittoihin (Emden & Lampikoski 2001, 106).

4.3.3 Hyvä toimintamoraali

Arvostelukyky ja moraalinen vastuu ohjelmistosta sekä hyvän maun puitteissa toteutettavista tulkinnoista on muodostunut Remololle tunnusomaiseksi tyyliksi esiintyessä. Ryhmän eettiset arvot näkyvät kanssakäymisessä yleisön kanssa. Esityksen ohjelmisto ja sen läpivienti laaditaan niin, että ohjelmakokonaisuus ei loukkaa musiikillaan, huumorillaan ja puheillaan ketään. Kokonaisuus laaditaan tilanteeseen sopivaksi, jolloin ryhmän on turvallista keskittyä esiintymiseen. On myös yllätyksellisiä esiintymisiä, jolloin aistitaan, että suunniteltu ote ei sovi tilanteeseen, jolloin ohjaaja voi muuttaa tyyliä. Ryhmän ymmärrys on aina ollut tilanteen tasalla eikä erillistä informaatiota muutoksen huomaamiseen tarvita. Ryhmä seuraa ohjaajan uutta käännettä. Tärkeimpiä elementtejä esiintymisessä on yleisö ja sen paikalle saapuminen. Ryhmän tavoite on jakaa hyvän olon energiaa esityksellään ja vastaavasti saada yleisön hyväksyvä energia säteilemään monin kertaisena takaisin. Tähän tarvitaan yleisön kunnioitusta ja halu jakaa valmisteltu elämys toiselle.

Elävä musiikki kattaa kaiken. Toimintamoraaliin kuuluu, että ryhmän tuotos on yhteinen ja jokainen turvaa toisiaan, mutta samalla tuottaa esitystä sen kokonaisuudessa omalla panoksellaan. Kun hyvästä tunnelmasta on annettava välittömästi palautetta puolin ja toisin, se luo hyvän tunteen onnistumisesta ja virkistää kaikkien mieltä. Myös kommellukset käsitellään yhdessä ja monessa tapauksessa niistä on löydettävissä opettavainen joskus jopa huvittavakin puoli. Ongelmatilanteita miettiessä kaikkien mielipiteitä kuullaan, sillä jo ryhmän kokemuksen kautta saadaan monesti helppo, hyvä ja toimiva ratkaisu aikaan. Kristallinkirkkaita ajatuksia on helppo käyttää päätöksen teossa, sillä ne selkeyttävät ohjaajan linjaa ja samalla mukauttavat ohjelman ryhmälle sopivaksi (Emden & Lampikoski 2001, 132–134). Opintoryhmässä työesteet tai muut harrastuksien tuomat päällekkäisyydet tuovat toisinaan haasteita esiintymisiin, jolloin ryhmän on tultava toimeen pienemmällä kokoonpanolla. Asennoituminen näihin tilanteisiin on ollut ihailtavan ymmärtävää eikä se ole vaikuttanut ryhmän koheesioon. Ongelmatilanne pyritään ratkaisemaan jakamalla tehtävät uudella tavalla. Ryhmässä käsiteltävät asiat jäävät ryhmän oman piirin tietoisuuteen.

Ohjaajalle merkittävin asia ryhmään nähden on työnsä arvostaminen ja ryhmän kunnioittaminen. Ryhmän puolia pidetään ja sen eteen tehdään kaikki tarvittava mikä edistää ryhmän työtä. Motivoinut ryhmä ei tarvitse vetäjä, sillä myönteiset tunnetilat lisäävät ryhmän sitoutuneisuutta ja omaaloitteellisuutta. Onnistumiset ovat koko ryhmän omaisuutta ja kunnia kuuluu koko ryhmälle. Ohjaaja saa iloa siitä, että ryhmä toimii ja voi hyvin. Ryhmän saamista positiivisista palautteista jää

onnistumisen tunne ja halu kehittyä ohjaajana ja ryhmänä. Ohjaajan on turha kosiskella yleisösuosiosta yksin, sillä voi olla, että käy kuten mestaripelimanni Heikki Lahden kertomassa opettavaisessa tarinassa. Ryhmäohjaaja oli esitellyt ryhmän ohjelmanumeron yleisölle sanoilla: ”Soitan teille valssin nimeltä... ja sitten mentiin yksi, kaksi, kolme!” Kun ohjaaja oli aloittanut valssinsa yksin, ryhmä istui hiljaa kuunnellen.

4.4 Musiikin harrastamisen hyödyt

Musiikin harrastaminen tuo pysyviä vaikutuksia aivojen kehitykseen. Ihmisten aktiivinen musiikin harrastus lapsuusiässä edistää kognitiivisten toimintojen kuten muistin, motoriikan, tarkkaavuuden, päättelyn ja kielen kehittymistä. Musiikin harrastaminen saa aikaan soittamiseen liittyviä plastisia muutoksia aivoissa kuten etuosaloikon, aivokurkiaisien, liikeaivokuoren ja kuuloaivokuoren rakenteessa ja toiminnassa. (Särkämö, Laitinen, Numminen, Tervaniemi, Kurki & Rantanen 2011, 15.)

Musiikilla on tutkitusti positiivisia vaikutuksia vanhuusiän harrastuksena, sillä sen on todettu vaikuttavan pienentävästi riskiin sairastua dementiaan. Esimerkkinä muun muassa vanhuusiällä aktiivinen pianonsoitto ja harjoittelu on todettu kohentavan tarkkaavaisuuden säätelyä ja toiminnanohjausta. Musiikin kuuntelulla tiedetään olevan hetkellisiä positiivisia vaikutuksia vanhusten puheen tuottamiseen ja kielelliseen työmuistiin. Musiikkimieltymysten kuuntelua käytetään aivohalvauspotilaiden toipumisessa kohentamaan mielialaa ja edistämään kuulomuistin ja kielellisen muistin toimimista sekä tarkkaavaisuuden säätelyä. (Särkämö ym. 2011, 16.) On todettu, että pelkästään oman mielimusiikin kuuntelu auttaa aivohalvauksesta toipumiseen kertoo dosentti Mari Tervaniemi. Tutkijoiden hämmästykseksi musiikkia prosessoivien aivoalueiden määrä vain lisääntyy mitä pitemmälle tutkimuksissa edetään. Musiikki voi vaikuttaa toipumiseen niin, että aivojen vaurioitumaton kohta lähtee korjaamaan vioittuneen aivoalueen puolesta tilannetta. (Karjula 2009, 13.) Perustana ollut tieto toipumiseen Aivokuvantamistutkimuksissa on osoitettu, että tuttu musiikki aktivoi etuosaloikon ala ja sisäosien alueita, jotka ovat yhteydessä tapahtumamuistiin eli episodiseen muistiin. Alzheimerin taudille tavanomaista on, että nämä alueet aivoista säilyvät toimintakykyisinä muita aivoalueita pidempään. (Särkämö ym. 2011, 16.) Musiikki toimii rikkaana ja monipuolisena virikkeenä. Musiikki vaikuttaa ihmisen emootioiden, tiedonkäsittelyyn liittyvien toimintojen sekä motoriikan työstämiseen aktivoimalla aivoja erittäin laajasti. Päivittäinen kuuntelu voi edistää muistia, tarkkaavaisuutta sekä poistaa masentuneisuutta ja saada aikaan plastisia muutoksia aivoissa aivoinfarktin jälkeen. (Särkämö 2014, 24.)

Aivotutkimuksissa on todistettu, että voimakkaat mielihyvän tunteet kuunnellessamme musiikkia ovat yhteydessä aivojen tyvitumakkeissa dopamiiniin erittymiseen. Musiikkikokemusta odotettaessa dopamiinia erittyy tyvitumakkeiden yläosassa ja kokemuksen yhteydessä tyvitumakkeiden alaosassa. (Särkämö 2014, 9.) Musiikki-instrumentin ammattitasoisessa soitossa vaaditaan eri aivoalueiden yhteistoimintaa. Kognitiivisten, motoristen, sensoristen, emotionaalisten aivoalueiden yhteistoiminta ovat juuri näitä alueita. Symboleiden hallinta ja niiden muuttaminen liikkeeksi. Hieno- ja karkeamotoriikan hallinta. Sävelkorvan ja rytmien harjoittaminen. Liikkeiden hienosäätö sekä tarvittaessa sen korjaaminen tunto ja kuuloaistin avulla saadulla palautteella. Ulkoa opettelu ja kapaleen muistaminen. Soittaminen yhdessä ja emotionaalinen luova tulkinta ja improvisointi. Ovat kaikki aivoalueiden yhteistoiminnan tulosta. (Särkämö 2014, 11.)

Musiikin harrastaminen muokkaa aivoja. Pitkäkestoinen musiikin harrastus vaikuttaa aivoihin niitä laajentavasti. tutkimuksessa todettuja laajentuvia osia ovat muun muassa kuuloaivokuori ja ohimolohkon takaosa, premotorinen ja motorinen aivokuori, aivokuoren alaosa otsalohkossa, päälakilohkon aivokuoren yläosa sekä hermoratoja yhdistäviä muita aivo-alueita kuten aivokurkiainen. Musiikkiharrastus vaikuttaa myös äänen erotteluun kuuloaivokuorella, aivorungossa äänen varhaiseen käsittelyyn, motorisen aivokuoren toimintaan, kortikaaliseen sormien edustukseen tuntoaivokuorella, avaruudelliseen hahmottamiseen, tarkkaavaisuuteen, matemaattisuuteen, toimintaohjaukseen, päättelyyn, kielellisiin kykyihin ja muistiin. (Särkämö 2014, 11–12.)

Minna Huotilainen havainnoi, miten musiikkiharjoittelussa kehittyvät juuri ne aivoalueet, jotka ovat harjoitellessa tekemisissä motorisen toiminnan ja kuulojärjestelmän kanssa. Harjoituksen alla olevat alueet suurenevat aivoissa, kun niitä harjoitetaan. Vahvistuneita aivoalueita hienomotoriikassa ja kuulonerottelussa voidaan käyttää myös muuhun tätä hienomotoriikkaa vaativiin tehtäviin. (Karjula 2009, 14.) Soittamalla ja laulamalla aivojen massa kasvaa ja oppiminen helpottuu. Tehokkain se on lapsilla, mutta vanhuusiässäkin musiikilla on suuri merkitys. Musiikin harrastaminen vaikuttaa motoristen taitojen kehittymiseen ja kuulojärjestelmän toimintaan. Soitto- ja harjoittelutavalla on merkitystä aivotoiminnalle. Erityisesti yhteissoitossa joudutaan seuraamaan ohjaajan merkkejä sekä tarkkailemaan oman soiton ääntä ja sen suhdetta muiden soittoon. Huotilaisen kertoman mukaan kuulon erottelukyvyn ja tarkkaavaisuuden kehittyminen voi olla juuri musiikin erityispiirre. (Karjula 2009, 10–12.)

Mandoliiniyhtye Remolossa soittajat ovat vakuuttuneita ryhmän tuomista positiivisista vaikutuksista. Musiikki ja soittaminen pitää mielen virkeänä. On hauska esiintyä yhdessä ja toiminta on innostavaa ja kannustavaa. Osallistuminen antaa mahdollisuuden ottaa jo olevat taitonsa käyttöön ja kehittää niitä edelleen tai toteuttaa aikomuksensa aloittaa soittamisen. Sosiaalinen yhdessä olo on eheyttävää. Musiikkia voi harrastaa kaiken ikäiset yhdessä, sillä toiminta voidaan räätälöidä jokaiselle sopivaksi. Näin kaikki opintoryhmään ilmoittautuneet voivat iästä tai taitotasosta riippumatta nauttia soittamisen hyödyistä ja mieltä virkistävästä tekemisestä. Keväisessä kiitoskortissa hyvä mieli kiteytetään sanoihin: ”Ikinuoret Remololaiset (puolet porukasta kahdeksalla kymmentä)...virtaa riittää, **Hyvä me!**”

5 MANDOLIINIYHTYE REMOLO

Remolo on mandoliiniorkesteri, joka koostuu mandoliinin soittajista sekä säestysryhmästä. Ryhmä on perustettu mestaripelimanni Heikki Lahden pitämän mandoliinikurssin innoittamana soittajien toiveesta. Tarve ryhmän perustamiseen oli suuri. Mandoliinin harrastajia Länsipohjan alueella oli yllättävän paljon. Ohjelmisto koostui pääosin suomalaisesta pelimanni- ja eri maiden etnomusiikista ja kuolemattomista tangoista ja valsseista ympäri maailmaa.

5.1 Yhtyeen historia

Remolon synnyn alkuvaiheista kertoo ryhmän ensimmäinen vetäjä Timo Kakko kirjoituksessaan näin: ”Vuonna 2000 syyskuun 2 päivänä tuli mestaripelimanni Heikki Lahti Kemin Työväenopiston kutsusta pitämään mandoliineille viikonloppukurssia – – Tämän jälkeen opiston silloinen rehtori Vappu Kraatari pyysi minua miettimään mandoliiniorkesterin perustamista työväenopiston yhteyteen. Kalenterini mukaan jo 20.09.2000 oli ensimmäinen kokoontuminen.” (Kakko 2016, sähköposti, viitattu 22.11.2016.) Ryhmän nimeksi ehdotettiin Tremoloa, joka Tuomo Kajosmäen mukaan täälläpäin lausuttuna tulisi olla Remolo. Tällä hetkellä Kivalo-opiston harrastajapiiri koostuu 14 soittajasta ja ikäjakauma suuri. Mandoliinin soitto on harrastuksena juuret vievät monet aivan varhaiseen lapsuuteen.

Timo muistelee Remolon alkuaikoja, kun mestaripelimanni Heikki Lahti kävi Kemissä pitämässä mandoliineille koulutusviikonloppuja 2000-luvun alussa. Kappaleiden välissä hän kertoi poikkeuksetta musiikkiin liittyviä hauskoja tarinoita. Lahti tunsu neuvostovallan aikaisen balalaikka-orkesterin, jossa bassobalalaikan soittaja käytti Ladan roiskeläppää plektrana. Taas itäsuomalaisessa mandoliiniorkesterissa soitti kolme kontrabassoa. Lahti kuvaili valssin ykkösellä kuuluvan tykistötulta, kun kolme bassoa jyräytti eri aikaan! Hänen tarina-arkkunsa oli loputtoman runsas.

5.2 Remolon soittajat esittelyssä

Remolon kappaleet ovat usein moniäänisiä. Mikäli kappaleessa on vain yksi ääni, siihen yleensä kehitetään toinen ääni harjoittelun lomassa. Kun jakaannutaan ääniin, ensimmäistä ääntä soittaa yleensä noin kuusi soittajaa, joista mandoliinin komppitehtäviin tarvittaessa voidaan käyttää kahta heistä. Alaaäniä soitetaan viiden hengen miehityksellä. Äänijakauman perusteella katsotaan kappaleesta riippuen mitä ääntä kukin soittaa. Ryhmän kokoonpanossa komppiryhmästä löytyy kitara ja kontrabasso. Yhteisöllisyys on Remolossa soittavien persoonien yhteinen nimittäjä. Ryhmässä vallitsee inhimilliset arvot ja sen voimalla tehdään tasapainoisesti hyvää musiikkia. Imagon Remololle antavat sen soittajat, siksi jäsenet tuleekin esitellä erikseen.

5.2.1 Mandoliinin soittajat

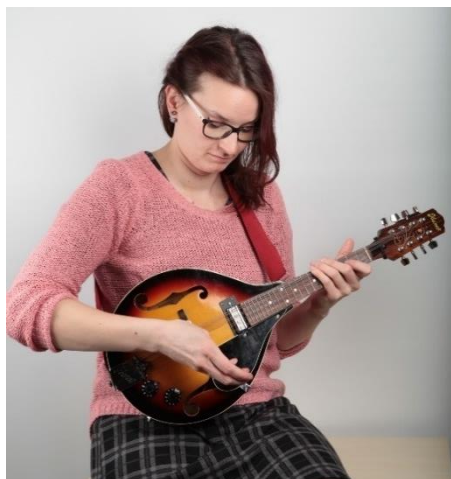

KUVA 13. Jaana Kankaanpää. Kuva: M. Kakko

I. I-mandoliini, Jaana Kankaanpää

Jaana Kankaanpää (kuva 13) innostui valtavasti hauskasta ja mukaansatempaavasta Remolon esityksestä Ajanlaulu-kuoron yhteiskonsertissa ja päätti ilmoittautua ryhmään. Oma mandoliini, nuotinlukutaito sekä viuluopinnoista tuttu viritys teki päätöksenteon helpoksi. Ensimmäisestä tunnista lähtien hän tunsikin tehneensä oikean valinnan. Harjoitusten rento ja innostava ilmapiiri tuo hyvän mielen ja se leviää nopeasti ryhmässä. Esiintymisien hyvä fiilis tarttuu välittömästi myös yleisöön. Kankaanpää liikuttuu aina muistelllessaan

esiintymisiä erityisryhmän joululaulutuokioissa, missä yleisö innostuu leikkimään laululeikkejä soiton mukana. ”Eläköön leikkimielinen”, hän toteaa.

KUVA 14. Venla-Eeva Kakko. Kuva 13. Kuva: M. Kakko

II. I-mandoliini, Venla-Eeva Kakko

Venla-Eeva Kakko (kuva 14) laulaa Vox Mirum -yhtyeessä ja käy klassisen laulun tunneilla musiikkiopistossa. Hän soittaa mandoliinin lisäksi viulua ja alttoviulua. Venla tuli Remolo-ryhmään, koska sen energiset ja hyväntuuliset konsertit tekivät häneen vaikutuksen. Hänestä on hauskaa, kun ryhmänohjaaja huutelee kesken kappaletta kannustushuutoja soittajille. ”Harrastus katkaisee arjen stressin mukaansatempaavalla musiikilla”, toteaa Venla.

KUVA 15. Pentti Leppäjärvi. Kuva: M. Kakko

III. I-mandoliini, Pentti Leppäjärvi

Pentti Leppäjärvi (kuva 15) on ollut aikaisemmin radioamatööri. Hän harrastaa nykyään mandoliinisoiton lisäksi tähtitiedettä ja lukemista. Pentti pitää mandoliiniorkesterin harjoitusten tunnelmaa kaiken kaikkiaan leppoisana soitteluna.

KUVA 16. Riitta Helgren. Kuva: M. Kakko

IV. I-mandoliini, Riitta Helgren

Riitta Helgren (kuva 16) soittaa mandoliinin ohella myös kaksirivistä ja tekee pieniä syntymäpäivä- ja muita keikkoja. Hän pitää liikunnasta, varsinkin kävelystä, uinnista ja pyöräilystä. Lukeminen, ristikot, sudokut sekä kästyöt, jotka liittyvät kutomiseen, ovat Riitan sisäharrastuksia. Riitta on ollut Remolossa alusta asti.

V. I-mandoliini ja säestyskomppi, Tuomo Kajosmäki

Tuomo Kajosmäki (kuva 17) soittaa mandoliinia ja hanurikerhossa haitaria. Hän laulaa myös kemiläisessä Syke- ja Ruskakuorossa. Vapaa-aikanaan hän kalastaa onkien, pilkkien, uistellen ja verkoin. Tuomon kuntoilu harrastuksiin kuuluu lenkkeileminen ja talvella hiihtäminen. Hän on myös innokas valokuvauksen harrastaja. Tuomon käsistä on syntynyt myös omatekoinen mandoliini ja mandola. Tuomo on yksi Remolon perustajajäsenistä.

KUVA 17. Tuomo Kajosmäki. Kuva: M. Kakko

KUVA 18. Seija Helistö. Kuva: M. Kakko

VI. I-mandoliini ja säestyskomppi, Seija Helistö

Seija Helistö (kuva 18) käy Kivalo-opistossa huilutunneilla ja soittaa huilua viihdeorkesteri Sateenkaaressa. Neljän naisen Soirinki-yhtyeessä soittimena hänellä on kaksirivinen haitari, mandoliini, kitara ja huilu. Helistö on ollut Remolossa sen perustamisesta lähtien. Erityistä hänelle Remolossa on positiivinen palaute esityksien jälkeen, sen saaminen tuntuu aina hyvältä. Mieleenpainuvinta Seijalle ovat hauskat koreografiat Remolo-konserteissa. ”Kerrankin istuttiin lavalla opiston juhlassa soittamassa yleisön tullessa saliin. Pipot olivat pehvan alla, kunnes tuli Lumihippujen vuoro, silloin pantiin myssyt päähän. Kappaleen lopussa heitettiin ne kaaressa ilmaan ja yleisöllä oli hauskaa ja meillä myös”, muistelee Seija.

VII. II-mandoliini, Matti Savolainen

Soittamisen ohella Matti Savolainen (kuva 19) käy kuntosalilla viikoittain ja harrastaa keväällä, kesällä ja syksyllä metsänhoitoa sekä veneilyä ja jos aikaa riittää myös kalastusta. Lisäksi harrastuksiin kuuluu lastenlasten hoitoa ja kuljetusta. Matti muistelee, että hän joutui Remoloon leidiänsä ansiosta. Jäätyään eläkkeelle oli vaimo sanonut hänelle, että jokin harrastus sinun pitäisi löytää itsellesi. Hän ajatteli, että mandoliinia olisi mukava soittaa. Vaimo oli puhunut Remolon jäsenelle, Seija Helistölle ideasta ja muutaman päivän kuluttua Matista tuli Remolon jäsen.

KUVA 19. Matti Savolainen. Kuva: M. Kakko

VIII. II-mandoliini, Timo Kakko

Timo Kakko (kuva 20) on ollut Remolon ensimmäinen vetäjä. Hän on musiikkiterapeutti ja muusikko ammatiltaan, Timon pääinstrumentti on kontrabasso. Hän valmistui Sibelius-Akatemiasta vuonna 1980 ja soittaa vielä Kemin kaupunginorkesterissa sekä säestää erityisryhmää, jota ohjaa hänen tyttärensä Elina. Vapaa-aikaan kuuluvat myös esiintymiset perhekvartetin kanssa, mihin kuuluu vaihtelevasti mandoliini, viulu, laulu sekä kontrabasso. Timo on ohjannut työssään myös musiikkiopiston Karusellia, jossa lapset saavat tustua eri instrumentteihin. Kerran Timo esitteli ryhmälle mandoliinin ja he pitivät instrumentista. Myöhemmin pikku oppilaat pyysivät opettajaansa: ”Soita lisää sitä paistinpanna!”

KUVA 20. Timo Kakko. Kuva: M. Kakko

KUVA 21. Vuokko Slotte. Kuva: M. Kakko

IX. II- ja III-mandoliini, Vuokko Slotte

Vuokko Slotte (kuva 21) soittaa mandoliinin lisäksi kaksirivistä haitaria. Hän on soittanut Ämmin kompissa, joka oli aluksi nimeltään Työväenopiston Kaksiriviset. Kokoonpano toimi yli 20 vuotta. Nykyään Vuokko soittaa Remolossa mandoliinia ja haitaria Soirinki-kokoonpanossa. Kunnon ylläpitämiseksi hän kävelee ja pyöräilee. Kesäisin mandoliinin soitto vaihtuu puutarhatöihin.

KUVA 22. Sirpa Rastas. Kuva: M. Kakko

X. II- ja IV-mandoliini, Sirpa Rastas

Sirpa Rastas (kuva 22) soittaa mandoliinia Remolossa ja kevyen musiikin yhtyeessä Akustiset. Hän harrastaa myös kävelyä ja villasukkien kutomista. Sirpa on Remolon perustajajäsen. Timo Kakko pyysi Sirpaa soittamaan orkesteriin ja niin hän jäi. ”Kevät meni nopeasti ja kesälomalle oli haieka lähteä. Timo antoi Carmen Sylvan kolmannen äänen nuotit kesäläksyksi ja käskei opetella ne syksyksi ja niin minä tein.” Sirpa on määrätietoinen harjoittelija ja on ollut tunnollisesti mukana Remolon toiminnassa. Sirpa saa

hymyn huulille muistellessaan, miten tosissaan hän otti ensimmäisen orkesterivuoden ja kuinka hän harjoitteli silloin yömyöhälläkin.

KUVA 23. Elina Kakko-Delha. Kuva: M. Kakko

XI. Ryhmänohjaaja, mandoliini sekä viulu, Elina Kakko-Delha

Elina Kakko-Delha (kuva 23) on Remolo-orkesterin ohjaaja. Kappaleesta riippuen hän soittaa yhtyeessä mandoliinia tai viulua sekä juontaa ja laulaa. Elina valmistui Orfeo-konservatoriosta diplomialttoviulistiksi ja opettajaksi vuonna 1996 Ateenassa ja päivittää nyt tutkintoaan Oulun ammattikorkeakoulussa. Hän opettaa Länsi-Pohjan musiikkiopistossa ja lin Kansalaisopistossa viulua ja alttoviulua sekä soittaa Kemlin kaupunginorkesterissa. Kivalo-opistossa hän opettaa kreikan kieltä ja ohjaa Remoloa sekä erityismusiikkiryhmää Kemlin Leipätehtaalla. Harrastuksiin kuuluvat leppoisa kävely ja pyöräily, ikonimaalaus sekä kaiken kattava musiikki.

5.2.2 Akustinen säestysryhmä

KUVA 24. Jouko Kakko. Kuva: M. Kakko

I. Akustinen kitara, Jouko Kakko

Jouko Kakko (kuva 24) on soittanut pääinstrumenttina trumpettia jo 50 vuotta. Hän ohjaa Länsi-Pohjan musiikkiopistossa lapsikuoroa. Kieliharrastuksena hänellä on espanja. Kitaraa hän soittaa kolmatta vuotta. Remolo-orkesteriin tulosta Jouko kertoo elävästi näin: ”Olin tulossa soittotunnilta, kun kuulin käytävään mandoliiniorkesterin harjoittelevan. Kurkkasin uteliaisuuttani luokkaan, josta minut pyydettiin siltä seisomalta soittamaan kappaletta. Tunnin lopuksi ryhmä totesi, että sinut on kiinnitetty.” Remolossa Joukoa viehättää ryhmästä huokuva rauha ja valittujen kappaleiden musiikkityyli. Kappaleissa on selkeät soinnut ja melodia. Mielenkiintoiseksi soittamisen tekee se, että on vapaus vaikuttaa säestys- ja komppityyleihin ja kehittää niitä yhdessä säestysryhmän kanssa. Musiikki- ja teoriataustasta on Remolossa paljon hyötyä. Joukon mielestä koolla on ennen kaikkea kiva porukka!

Jouko soittaa vaimonsa kitaraa. Kitara on ostettu vaimon opiskellessa OKL:ssä musiikinopettajaksi Hämeenlinnassa vuonna 1990. Soitin on tehdastekoinen Chorus-merkkinen klassinen kitara, jossa on nylon-kielet. Ääniaukko on koristeltu ruusukkeella. Viritinpää on avonainen.

II. Kontrabasso, Katja Vuorenmaa

Katja Vuorenmaa (kuva 25) soittaa kontrabassoa ja tarvittaessa sähköbassoa useissa yhtyeissä. Remolon lisäksi hän komppaa oululaisessa kansanmusiikki ja bluegrassbädissä Siniruokossa, kemiläisessä Soirinki-yhtyeessä sekä Syke-kuoroa säestävässä orkesterissa. Katja on opiskellut klassista kontrabassoa musiikkiopistossa ja soittanut Oulun konservatorion sinfoniaorkesterissa. Hän on mukana myös perhekvartetissa siskojensa ja isänsä kanssa.

KUVA 25. Katja Vuorenmaa. Kuva: M. Kakko

Katja Vuorenmaan käsintehty kontrabasso on ostettu vuonna 2014. Basso tilattiin Unkarista. Katja kertoo kontrabasson saapumisesta Kemiin: ”Matkahuolto toimitti ruumisarkunmallisen laatikon kotioveleni. Kuriiri ihmetteli mitä suuressa, mutta kevyessä paketissa oli. Taisin paljastaa paketin sisällön kiinnostuneelle kuriirille. Paketin päällä luki suurin kirjaimin lähettäjän nimi Josef. Ja Josefhan sieltä tuli! Siitä lähtien kontrabasso sai nimekseen Josef.”

6 KONSERTTI

Mandoliiniyhtye Remolo esiintyy vuosittain 3–6 kertaa. Usein yhtye esiintyy vanhainkodeissa, yhdistyksien juhlissa, Kivalo-opiston juhlissa, yksityisissä tapahtumissa sekä järjestää pienimuotoisia yleisökonsernteja. Toiminta ja konsertit tehdään hyväntekeväisyys periaatteella ja suurin osa esiintymisistä toteutetaan omalla ajalla. Remolon perinteisiin kuuluu osallistuminen lin laulupelimannien Syyssoitto tapahtumaan. Syksyllä suunnitellaan tulevaa kautta ja tuodaan ohjelmistoon uutta soitettavaa. Silloin tehdään päätökset uusista kokeiluista monipuolisuuden takaamiseksi ja ohjelmiston laajentamiseksi. Ryhmän suostumus osallistua opinnäytetyöprojektiin tarkoitti sitä, että vuoden 2016 kevätlukukauden päämääränä oli Remolon oma konserttitilaisuus.

6.1 Konserttiin valmistautuminen – Ohjelmiston kokoaminen ja harjoittelu

Remolon kevätkonsertti *Vuodenajat* valmistettiin soittajien kanssa yhteistyössä ja heidän mielipiteitänsä kysyttiin ja huomioitiin konserttijärjestelyissä. Opinnäytetyön valmistelut aloitettiin jo tammi-kuussa. Konsertin ohjelma jakautuu neljään teemaan vuodenaikojen mukaan. Punainen lanka syntyy ryhmässä ja vuodenaikojen teemat hahmottavat alustavan soittajärjestyksen. Tällä tavoin ohjelma ja juontojen sisältö jäsentyvät mielekkääksi kokonaisuudeksi ja erityylyiset kappaleet saadaan kytkettyä toisiinsa juontojen avulla. Projektissa on varattava tarpeeksi aikaa harjoitteluun, jotta ohjelman toteuttaminen saadaan tuntumaan kiireettömältä. Näin uudet kappaleet omaksutaan paljon ennen esitystä ja tulkintojen harjoitteluun jää riittävästi aikaa. Koska yleensä kappaleiden toteutukseen tuodaan monia eri vaihtoehtoja ja ideoita, on ryhmällä oltava aikaa niiden omaksumiseen. On tärkeää keskustella päätöksistä soittajien kanssa, sillä parhaat ideat syntyvät yleensä yhdessä. Pyrkimyksenä on päästä tunteeseen siitä, että ryhmä olisi tulkinnoissaan kuin yhtä soitinta. Lopuksi kappaleiden annetaan kypsyä.

Ryhmälle annetaan vastuuta konserttiohjelman musiikin valinnasta, jotta päämäärästä tulee yhteinen. Remolo-yhtyeellä on kuusitoista vuotta kestäneen toiminnan aikana kertynyt mittava määrä ohjelmistoa. Konserttiin koottu ohjelma laaditaan niin, että aluksi kaikkien soittajien ja ohjaajan kappaletoiveet listataan paperille. Ehtona on, että niistä kaksi kappaletta on ohjaajan sovittamia. Aluksi teosehdotuksia on yhteensä kolmekymmentä ja niiden nuotit järjestetään soittajille, joista parhaat valitaan alustavasti ohjelmistoon. Kappaleita harjoiteltaessa muistellaan ensin aiempia soittotapoja

ja sitten hyvät tulkinnat kirjataan muistiin. Osa kappaleista ovat täysin uusia, jolloin nuotinlukutaito kehittyi. Konsertti-listassa säilyy kaksikymmentä kappaletta, joista haastavimpia harjoitetaan kaikilla kokoontumiskerroilla. Toisinaan ryhmässä joudutaan tekemään myös kompromisseja ohjelmiston suhteen.

Kun melodiat ja moniäänisten kappaleiden stemmat opitaan ja haasteelliset kohdat hallitaan, siirytään tulkinnallisten asioiden käsittelyyn. Uudet piano- ja fortepaikat, crescendot, diminuendot ja pidätykset päivitetään, jota kautta saadaan tulkintoihin uudet suuntaviivat. Sovitaan kappaleiden soittotekniikat, kuten näppäily, demppaus, tremolo tai muut efektit. Tiedostetaan kappaleiden muotorakenne. Sovitaan, kuinka monta kertaa säkeitä soitetaan ja mitkä kertausjaksot kerrataan ja millä tavoin kertausta käytetään eri säkeistöissä. Päätetään myös kappaleet, jotka vaativat alkusoiton eli intron. Introt kehitetään yhteistyönä ryhmän kanssa. Soittoon saadaan ilmeikkyyttä, kun kappaleiden sisältöä päästään assosioimaan mielikuvien. Soittajat kokevat visioinnin hauskaksi tavaksi harjoitella, koska silloin ikään kuin näkee sitä mitä myöhemmin kuullaan. Tämä idearikkaus välittyy soittajista myöhemmin yleisölle.

Lopulliseen ohjelmaan kappaleita vähennettiin yksi jokaisesta vuodenaikateemasta. Kappaleita poistettaessa kuunneltiin esitetyt mielipiteet ja tehtiin kompromisseja. Käsiohjelmaan kirjattiin neljätoista konsertissa esitettävää kappaletta. Yksi lisännumero varattiin yleisölle yllätykseksi. Esiintymisasuiksi sovittiin naisille kesäiset asusteet ja miehille puku ja hattu.

6.1.1 Kappaleiden sovitukset

Kappaleiden sovitaminen aloitettiin hyvissä ajoin. Kaikki kappaleet olivat olleet entuudestaan ryhmän ohjelmistossa. Ryhmä tarvitsi Hantziapostolun *Päivänkakkara*-serenadista sovituksen kolmelle mandoliinille ja kontrabassolle, jonka Elina Kakko-Delha päätti toteuttaa opinnäytetyötänsä varten (liite 1). Kakko-Delha suomensi myös serenadin sanat. Toisena kappaleena hän sovitti *Kukkais-swingi* kahdelle mandoliinille ja kontrabassolle ja sanoitti melodian lauluäänelle (liite 2). Elinan sovituksia harjoitellaan säännöllisesti kaikissa harjoituksissa. Sovituksia soitetaan äänissä ja soittoa kuunnellaan. Sovitukseen saadaan hyviä korjausehdotuksia, joita kokeillaan välittömästi käytännössä. Korjaukset Elina nuotintaa kotona seuraavaa tuntia varten. Sovitus prosessi kestää koko kevään ja valmistuu viikkoa ennen konserttia. Vielä kenraaliharjoituksissa partituuriin lisätään muutamia yksityiskohtia, jotka kuullaan ensikertaa konsertissa.

6.1.2 Konserttijärjestelyt

Konsertin esiintymispaikka varattiin hyvissä ajoin Kemin taidemuseolta. Käsiohjelmassa ja lopputyössä käytettävät kuvat Remolon soittimista ja soittajista ottaa harjoitusten yhteydessä Marja Kakko. Kuvia käytetään myöhemmin julisteen (liite 3) ja käsiohjelman (liite 4) suunnittelussa ja teossa. Julisteet jaetaan yhteistyönä. Konserttia mainostetaan paikallisradion menovinkeissä ja Kivalo-opiston lehti-ilmoituksessa. Konsertin lähestyessä tarvitaan lisäapua lippujenmyyntiin. Lippujärjestelyt hoitavat Remolon rahastonhoitaja Tuomo Kajosmäki yhdessä vapaaehtoisten soittajien omaisten kanssa.

Äänentoistolaitteet lainataan Kivalo-opistolta ja taltioiva kamera ystävältä. Konserttipaikalla pidetään yhden kenraaliharjoituksen. Kaikki laitteet testataan. Taltiointi laitteet opetellaan ja niiden paikat määritellään. Ryhmän liikkeet ja konserttiin kuuluvat muut liikkumiset kuten hatun nostot testataan. Sisääntulo harjoitellaan ja katsotaan telineiden ja tuolien paikat tarkasti. Esiityksen visuaalinen puoli saatetaan moitteettomaksi. Kenraaliharjoitus on välttämätön konsertin sujuvan läpiviennin takaamiseksi. Konserttipäivänä nuottileneisiin kiinnitetään päivänkakkaroita ohjaajan sovittaman saman nimisen kappaleen kunniaksi. Näin orkesterin jäsenet kukitetaan jokaisen saadessa päivänkakkaran muistoksi juhlavasta konsertista. Hyvän organisaation ja selkeän ohjeistuksen ansiosta esityksen läpivienti koettiin ammattimaisena.

6.2 Konsertin toteutus

Remolon Kevätkonsertti 2016 pidettiin Kemin taidemuseolla 9.4.2016 kello 15.00 alkaen. Konsertin kulissina toimii Taidemuseon *Savotan jälkiä* -puunkuvanveistonäyttely, jossa esillä on oululaisten Jyrki Poussun, Kari Södön ja Antti Ylösen teoksia. Orkesterin esiintymislava sijaitsee Kari Södön *Pyydys*-teoksen juurella. Konsertti taltiointi on nähtävissä [YouTubessa](#) (Remolo kevätkonsertti 2016).

Ennen lavalle astumista ohjaaja Elina Kakko-Delha rohkaisee ryhmää positiivisella ”Nyt on lopulta-kin se kauan odotettu näytön paikka” -asenteella ja lataa soittajiin hyvää tunnelmaa ja itsevarmuutta. Ryhmä saapuu esiintymislavalle ja ohjaaja odottaa, että soittajat pääsevät paikoilleen kumartamaan. Hän laskee ryhmälle tahdin tyhjää ja konsertti alkaa. Ohjaajan tehtävänä konsertissa

on orkesterin johtaminen ja sen juontaminen. Remolon Kevätkonsertin 2016 teemana ovat vuodenajat ja kappaleet on jaettu neljän vuodenajan mukaan aloittaen syksystä.

6.2.1 Syksy

Ensimmäisen kappaleen *Mandoliinien esiinmarssin* aikana esitellään Remolo-orkesteri, joka koontuu Kivalo-opiston opintoryhmänä kerran viikossa. Ryhmän soittaessa jokainen soittaja nousee vuorollaan ylös ja hänet esitellään, jolloin mainitaan jokaisen soittajan tehtävä orkesterissa. Myös erityistehtävät mainitaan, joita ovat tässä konsertissa kontrabassosoolot (Katja Vuorenmaa), kitarasoolot (Jouko Kakko), viulu- ja laulusoolot (Elina Kakko-Delha) ja mandoliinilla komppaaminen eli soinnuilla säestäminen (Tuomo Kajosmäki ja Seija Helistö). Johtaja kiittää paikalle saapunutta yleisöä, jolle annetaan aplodit. Mandoliinin esiinmarssin päättyessä ryhmä nousee yhteiskummarrukseen ja tämän jälkeen sopimuksen mukaan ryhmä ei nouse kumartamaan ennen konsertin loppua.

Ensimmäisessä juonnossa kerrotaan, miten ryhmä syksyllä aloittaa lukukauden soittamalla tuttua ohjelmistoa sekä ideoimalla ja suunnittelemalla tulevaa kautta. Tänä vuonna ryhmä on täyttänyt 15 vuotta ja ryhmän vetäjä esittelee edeltäjänsä Timo Kakon. Elina kertoo mandoliiniharrastuksesta, josta on tullut Remolon myötä elämäntapa myös hänen omassa arjessaan. Samalla Kuulutetaan seuraava kappale *Potkumasurkka*, jonka säveltäjää ei tiedetä. Kappaleessa mandoliinit ja kontrabasso vuorottelevat soolotehtävästä. Juonnon mukaan ne taistelevat ”kaapin paikasta”. Alkuun lasketaan kaksi tyhjää tahtia ja Potkumasurkka alkaa. Kappaleen aikana johtaja kannustaa ryhmän soittoa positiivisin huudahduksin. Sooloja soittaa Katja Vuorenmaa tässä kappaleessa jousella soittaen. Potkumasurkan tehokeinoina ovat kunnan ryhmäpolkaisut lattiaan potkun aikaansaamiseksi. Palkinnoksi saadaan hyvät aplodit hyvältä yleisöltä.

Toisessa juonnossa kysytään ryhmältä tulossa olevasta tangosta, Kuka jätti basson sateeseen? Kitaristi Jouko Kakko aloittaa kahden tahdin perusrytmillä, johon Remolo yhtyy yllätyksellisesti laulaen. Laulu kertoo tuulisesta yöstä, jossa tuuli piiskaa ja viima viiltää. Basso on jätetty sateeseen ja se kiittää saukon lailla. Ellei kukaan voi pelastaa, eivät bassonkaan soolot soi. Ryhmä kääntää syyttävät katseet kontrabasisti Katja Vuorenmaahan. Onko hän syyllinen basson hylkäämisestä sateeseen? Tälläkin kertaa Katja sinnikkäästi kieltää syyllisyyden ja soittaa näppäilysoolonsa erityisen taitavasti tehden selväksi, että bassonsoolot soivat sateen jälkeenkin. Tangon napakka rytmi

säilyy viimeiseen plektran iskuun asti. Kaikki näyttely ja huutelu esityksessä on ennalta sovittua ja harjoitettua.

Edellisen teoksen aplodit katkaisten siirrytään kansainvälisesti suosittuun Michal Kleofas Oginskin *Jäähyväiset isänmaalle*-teoksen esittelyyn. Kolmannessa juonnossa esitellään teoksen historiaa. Tätä syksyisen kaihoisaa teosta on sovitettu monille erilaisille kokonpanoille. Tänäkin kuullaan Remolon soittama versio, tähdentää Elina Kakko-Delha. Hän laskee tahdin tyhjää ja rauhallinen polo-neesi lähtee Remolon tulkintana alussa A-osaa näppäillen vaihtuen rauhaan tremoloon osaa kerrattaessa. B-osassa ryhmä soittaa hyvin johtajan merkkejä noudattaen ja seuraa tarkasti juoksutuksien yhdenaikaisuutta kuuntelemalla toisen äänen (Vuokko Slotte ja Sirpa Rastas) antamia neljäsosanuotteja säätämällä näin juoksutuksien nopeutta osan lopussa. Hidastuksissa seurataan johtajaa ja kuunnellaan basson säveliä. B-osan hidastuksen ja fermaatin jälkeen A-osa alkaa tarkan yksimielisesti yhdessä ja tuttu alun tremolo-versio kertaantuu. Soiton äänen sävy on B-osassa hiukan vapautuneempaa, jossa toisen äänen tuki juoksutuksissa suojaa rauhan tunnetta nopeissa kohdissa. C-osassa Remolo puhuttelee yleisöä soittamalla juoksutukset kauniisti. Se huomioi myös herkäät diminuendot ja crescendoja ja herättää henkiin melodialle kuuluvan kauneuden. D-osan *marcato*-paikoissa Remolo soittaa päättäväisesti, yksiselitteisesti ja julistavasti, kunnes kauniit diminuendot herkistävät soittajat. Piano-osuudet liikuttavat erityisesti tämän osan kohdassa, jossa lähdetään uuteen nousuun toisen mandoliinin huolehtiessa neljäsosanuottien alut antavat pulssin juoksutuksille. Näin pääsemme D-osan julistavaan loppuun. Armelias A-osa päättää Remolon onnistuneen Oginskin jäähyväiset isänmaalle kertaamalla vielä kerran teoksen teeman rauhalliseen loppuun saakka. Esitys puhuttelee soittajia sekä yleisöä ja se aistitaan konserttitilanteessa vahvasti.

Viidentenä juontona esitellään Otto Hotakaisen *Kyynelvalssi*. Otto Hotakainen sävelsi ”titiään kävellessä” polskia. ”Harthaammalla päällä” ollessaan Hotakaisen säveltämistä tuli valsseja. (Marjusaari 2016, 14–15.) Hotakainen taisi olla ”harthaalla päällä” *Kyynelvalssia* kirjoittaessaan, todetaan valssin juonnossa. Remolon tulkinta alkaa näppäillen kappaleen teemalla. Kerrattaessa käytetään pitkällä äänillä tremoloa. B-osassa kuullaan yllättävää dramatiikkaa Hotakaisen sävellystyylissä, sellaista mitä ei osaisi odottaa, jos ei tunne kappaletta. C-osassa Hotakainen kertoo uudesta yllättävästä käänteestä osan tylissä, joka myös kerrataan. Lopuksi palataan A-osaan, jossa Remolo tekee nyanssin vaihdoksen fortesta pianoon ja lopussa hidastuksen. Tällä tavoin jätetään jäähyväiset syksylle ja tehdään tilaa talvelle juontaa Elina esityksen jälkeen.

6.2.2 Talvi

Osassa talvi siirrytään kuudentena ohjelmanumerona mestaripelimanni Eero Lahden säveltämään polskaan *Polska uusille saappaille*. Nuotin alareunaan Eero Lahti on kirjoittanut ostaneensa uudet nahkaiset saappaat Valtion pukutehtaalta. Tehtaalta postiin lähetetyt saappaat olivat pistäneet Eeron oikein rallattamaan ja tanssahtelemaan, kertoo Elina. Remolo toteuttaa talvisen version kappaleesta rauhallisessa tempossa Eeron saappaiden innoittamana. Tarina kerrotaan kappaleen aikana eläytymällä Eeron tilanteeseen. Hän saa valtion saappaansa eikä malta ottaa niitä pois jalastaan. Saappaiden kokeilua kerrataan viimeisessä osassa jopa kolme kertaa ohjaajan huudellessa niiden mukavuudesta. Kaikki toteutus on Remolon omaa visiota.

Lumihippuja juonnetaan seitsemäntenä ohjelmannumerona. Kaksi tyhjää tahtia alkuun ja Remolo soittaa Lumihipuista mukaansa tempaavan ja onnistuneen tulkinnan jouhevassa tempossa. Introssa kuullaan raesadetta ja pistäviä staccatoja, jonka jälkeen tuulen aiheuttamat musiikilliset lumipyörteet nousevat esille. Pikkumäet ylitetään ja lasketaan suksilla huimaa vauhtia. Lumi pölyyää silmin nähden ja korvien kuullen, jossa pipot lentävät lumihippujen seassa. Toisessa osassa kuullaan staccato-rakeita, mutta huima matka jatkuu eivätkä juoksutukset vaivaa Remolon soittoa. Keräämällä alkuosan tunnelmat vielä loppuksi, Remolo saavuttaa vaivatta puhtaalla ja helpolla soitolla ansaitut aplodit.

Talvikappaleille yhteisenä nimittäjänä nähdään se, että ne sävellettiin sydäntalvella. Kahdeksantena ohjelmannumerona kuulutetaan Katja-schottis. Kappale soitetaan rehdillä meiningillä. Tämän kertainen esitys omistetaan Remolon omalle basistille Katjalle. Kaksi tyhjää tahtia eteen ja Remolo käynnistyy jälleen. Kolmiosaisessa Katja-schottis-kappaleessa Remolo soittaa ensimmäiset kertosvälit fortessa ja toiset pianossa. Kolmannessa osassa otetaan mukaan nyanssivaihtelut pää- ja sivulauseen tavoin. Väite ja perustelu erottuvat tässä vuoropuhelussa pianon ja fortin vuoropuheluna. Loppuosassa soitetaan maailman rempseimmällä otteella. Se saavutetaan Remolon käsissä.

6.2.3 Kevät

Kahdeksannessa juonnossa hyvästellään jo talvea ja yleisö viedään kappaleen *Söndags-preludiumin* kautta sunnuntaipäivän viettoon. Preludissa viedään ajatukset sunnuntaipäivään ja kuullaan

hyvin seesteinen ja pyhäpäivältä kuulostava kappale. Kappale aloitetaan A-osan näppäilyllä, mutta kerratessa se soitetaan voimistuneella tremololla. Basso soittaa alun näppäilyn jälkeen kaiken muun jousella. Kitaran näppäilee pitsiverhon kaltaista tunnelmaa säestyksessä. Sunnuntaipäivän tunnelma esitetään cantabilena ja auringonpaiste voidaan tuntea soitossa selvästi. Soitto on puhdasta ja se toteutuu suunnitellun sunnuntaitunnelman mukaisesti.

Elina Kakko-Delhan neliääninen sovitus Remololle on kreikkalaisen operettisäveltäjä Nikos Hantziapostolon serenadista *Päivänkakkara*. Hantziapostolon lyriikan sanoma kuullaan runon muodossa lausuttuna konsertin yhdeksäntenä numerona ja se kertoo rakkaudesta ilman vastakaikua. Päivänkakkara pyydetään vastausta kysymykseen, rakastaako neito serenadin laulajaa vai eikö? Päivänkakkara poisnyppytyjen terälehtien heikentämänä kuiskaa miehelle, ettei vastarakkautta ole. Totuuden valjetessa rakastunut mies ymmärtää kaiken onnen kuuluvan toiselle. Suruissaan hän jatkaa matkaansa ja tuntee olonsa tyhjäksi ja petetyksi. Runon lausunnan ja päivänkakkaran nyppi-misen jälkeen soitetaan alkusoitto ja Remolo päästää ilmoille satiirisen neliäänisen melodiansa. Kappaleessa *Koivuselän kimallus* saadaan esiin selkeän valssin piirteet ja järvien välkkeen kuuli ja soittajan mielessä. Remolon rauhaisan poljennon myötä päästään keskikesän tunnelmiin. Tämä kymmenes kappale on Eero Lahden säveltämä ja sovittama, kertoo Elina.

6.2.4 Kesä

Yhdestoista juonto johtaa kesään. *Kukkais-swingi* juonnetaan ja sen rytmiin päästään välittömästi. Basson swengaa hauskasti ja siitä saadaan kappaleeseen jatkuvaa vireyttä. Swingi sopii Remolon esiintymistyyliin ja istuu ryhmälle. Kukkais-swingin sanat ja sovitus ovat Elina Kakko-Delhan käsialaa. Kappaleen sanoituksessa kiitetään kaikenlaisten kukkien olemassaoloa ja todetaan, että kukat auttavat jaksamaan. Elina myös laulaa swingin konsertissa. Swingi tulkitaan varmasti ja rennosti. Rämpäysosassa komppi lisää kappaleen rentoutta (Tuomo Kajosmäki).

Kesän ohjelmassa seuraa kahdestoista kappale *Kalpean lidan tango*, jossa nähdään Kemin sisäsatamaan kuviteltu kappaleen lida, joka kääntää kaikkien päät ryhdikkäällä käynnillään. Kappale aloitetaan kitara-soololla (Jouko Kakko). Kappaleessa on neljä osaa, jotka soitetaan forte-piano tyylillä ja lidan kulkua seurataan koko kappaleen ajan. Viimeisenä kolmantenatoista kappaleena soitetaan Georg Malmsteenin *Suurin Onni*, joka on sota-ajan iskelmä. Kappaleesta kerrotaan, kuinka sota-aikana tanssien järjestäminen oli joillakin paikkakunnilla kielletty, vaikkakin aina jostain

löytyi tilat ja radio salaisten nurkkatanssien pitoon. Viimeinen kappale toteutetaan säntillisessä tempossa ja iloisen melodian vuoksi valittiin konsertin ohjelmistoon.

Ylimääräisenä soitetaan neljästoista kappale ja bravuurinumeromme *Tämän kylän polkka*, joka kuullaan Elinan transkriptiona mandoliineille ja viululle. Konsertti päätty kyseiseen polkkaan ja yleisö innostaa ja kannustaa soittoa lyömällä rytmiä mukaansatempaavan kappaleen aikana. Lopussa Remolo kiittää aktiivista yleisöä kumartaen ja opinnäytetyö saadaan Remolon-osalta onnistuneeseen päätökseen.

6.3 Konserttiarviointi

Konsertin jälkeen kokoonnuttiin lukukauden viimeiselle kevään tunnille, joka käytettiin keskusteluun konsertin arvioinnista. Pohdittiin konsertin nostamia hyviä ja kehittämistä vaativia asioita. Ryhmän ajatuksia kirjattiin muistiin ranskalaisilla viivoilla. Ryhmässä todettiin, että yleisön reaktiosta päätellen yleisö oli mukana ja piti esityksestä. Konsertin tunnin mittainen pituus oli erittäin sopiva ja konsertin pituuden lyhentäminen ennen ohjelman painamista oli hyvä huomio ryhmältä. Intropuheita eli juontoja pidettiin onnistuneina. Konsertin jakaminen vuodenaikojen mukaan antoi kokonaisuudelle ryhtiä ja sitä pidettiin ohjelmistoa koossapitävänä tekijänä. Ryhmä onnitteli itseään siitä, että maltettiin soittaa hitaasti ja hiljaa eikä kiireen tuntua ollut lainkaan. Konsertin organisaatio oli moitteetonta eikä katastrofin aineksia päässyt syntymään. Äänentoistolaitteen käytössä oli kuitenkin haasteita ja kouluttautuminen perusasioiden hallitsemiseen on aiheellista.

Konsertti todettiin hyvänmielen konsertiksi, jossa ryhmän kokeman mukaan oli ihana tunnelma, koska salissa oli rento ja hyvä meininki. Sovitukset onnistuivat ja lähtivät elämään, kun voitiin keskittyä nyansseihin. Konserttikokemus antaa motivaatiota harjoittelulle. Opimme, että pystymme järjestämään konsertin ja olemme kehityskelpoisia. Toiminta jatkuu ja Remolo haluaa pitää vastaisuudessakin konsertteja. Ryhmän mukaan konsertti tilanteessa ryhmä hallitsi jännittämisen ja suoriutui konsertista yli odotusten. Kitaristi Jouko Kakkoa mukaillen Remolo voi olla iloinen ja ylpeitä esityksestään. Hän toteaa, että olisimme itsekkin varmasti viihtyneet yleisössä hyvin harjoittelun aurinkoisen ja välillä hartaankin musiikin parissa. Hän kuvaa, että ohjaajan uskallus heittäytyä ja heittää hauskaa läppää konsertin kuluessa onnistui hienosti. Hauskanpito saattaa näyttää helpolta, mutta sekin on ryhmän harjoittelun tulosta ja tuotosta. Jouko toteaa, että mandoliinit helisivät kirkkaasti ja dynamiikkaa sekä yhteishenkeä soitannassa löytyi kiitettävästi. Basso soi komeasti ja

ujostelematta. Kitarakomppi toisinaan äänitteeltä kuunnellessa peittyi, joten kaksi kitaraa olisi jo tämänkokoiselle ryhmälle tarpeellinen luku. Ryhmän musisoinnissa kuuluu mandoliinille tyypillinen Välimeren saundi. Jouko Kakko kiittää soittajakavereitaan ansiokkaasta ja mukavasta konsertista. (Kakko 2016, sähköposti, viitattu 22.11.2016.)

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Luova mieli mandoliinin soitossa -opinnäytetyössä tutkittiin mandoliini-instrumenttia, kansanmusiikkia soittavaa mandoliiniorkesteria Remoloa ja sen konserttiprojektin valmistumista, ryhmänohjausta pedagogisessa valossa sekä soittajien elinikäistä oppimista ja henkistä hyvinvointia musiikkiharrastuksessa. Työn alussa perehdyin mandoliinin historiaan. Päivitetyt tiedot mandoliinista ja sen historiasta yllättivät elinvoimaisuudellaan. Useat vanhat 1600-luvun mandoliinityypit sekä aikajanaa taakse kulkiessa luuttusoitinten esi-isät ud ja barbat ovat yhä soittajien käytössä. Soittimia sekä rakennetaan, soitetaan että opiskellaan varsin laajasti ympäri maailmaa tänäkin päivänä. Arvostettuja soitinrakentajia on hämmästyttävän paljon ja yhteydenotto heihin vaivatonta mihin maailmankolkkaan tahansa. Eri mandoliinityyppejä soittonäytteineen löytyy verkosta runsaasti, joten soitinten ulkomuodon ja äänen vertailua voi tehdä myös näkemällä ja kuulemalla.

Mandoliinin historian tutkiminen on laajentanut henkilökohtaista soittimen tuntemustani sekä rakenteeseen että soittimen huoltoon liittyvissä asioissa. Soittimen historiaa tutkiessani olen oppinut analysoidaan mandoliinin rakennetta sekä kartoittamaan tyyppi- ja tyylivaikutteita eri soittimissa. Työssäni hyödynsin tietoa ryhmän soittajien mandoliinien tutkimuksessa. Soittotekniikkaa käsittelevässä osassa tutustuin Sillanpään Mandoliinioppaan kaikkiin soittoteknisiin ohjeisiin käytännössä, joista myös esittelin tavallisimmat. Perehtyminen toi käyttööni uutta mandoliinin soittotekniikkaa, jota voidaan hyödyntää myöhemmin yhtyeen uusissa tulkinnoissa. Mandoliiniin liittyvä terminologia päivitettiin historiikin ja tekniikkaharjoitusten yhteydessä. Asiantuntijuuteni mandoliinin tiedoista kehittyi.

Luovan mielen osiossa päädyttiin seuraaviin pohdintoihin: Ryhmän uudelleen muotoutumisvaiheessa ohjaajan on tärkeää pitää kiinni ryhmän perustehtävästä. Perustehtävän linjassa pysytään, kunnes opitaan tuntemaan ryhmää paremmin. Uuden ohjaajan persoonallisen otteen tuominen ryhmän ohjaukseen on toivottavaa, sillä ryhmä odottaa myös muutoksia. Hyvin yksinkertaisesta asiasta saattaa alkaa muotoutua ryhmän tyyppillinen piirre, jota kannattaa kehittää ja vaalia. Rohkea heittäytyminen ideoimaan perustehtävää on mielenkiintoa herättävää uutta toteutustapaa kohtaan. Ideoiden käytäntöön panija on aina ohjaaja itse. Ryhmän pitää kokea olevansa turvassa.

Kokonaisuutta piristävien ideoiden assosioinnin positiivinen vaikutus yleisöön innostaa ryhmää uusien ideoiden kehittämiseen ja toteuttamiseen. Positiivisen palautteen saaminen yleisöltä vaikuttaa

ryhmän koheesioon ja tavoitteisiin sitoutumiseen. Ohjaajan on luotava turvallinen reitti saada palautetta ryhmältä. Työtään ja palautetta refleктоimalla ohjaaja voi arvioida omaa työtänsä ja saada uusia voimavaroja sen uusiutumiseen. Arvioinnilla on välitön vaikutus ryhmän jatkuvaan kehitykseen.

Opinnäytetyöllä on ollut merkittävä vaikutus opettajuuteeni. Ryhmän vuorovaikutustaitojen tarkkailijana on ohjaaja, siksi aito välittäminen ryhmän jäsenistä, jututtaminen, huomiointi ja ilo viikoittaisista tapaamisista tuo hyvän mielen kaikille jo alkuun. Hymy ja valoinen asenne ovat yksinkertaisuudessaan paras ja tärkein tapa aloittaa kaikki tapaamiset. Positiivinen alku kannattelee koko tunnin opetusta, sillä se vaikuttaa tunnin ja esiintymisen onnistumiseen ratkaisevasti. Ohjaajan tehtävään kuuluu innostaa ryhmää toteuttamaan päämäärää yhteisvoimin. Positiivinen palaute vahvistaa ryhmän yhtenäisyyttä ja sitä vaalitaan yhdessä ohjaajan pitäessä huolta myönteisen ilmapiirin vallitsemisesta. Jokainen vaikuttaa positiiviseen tulokseen asenteellaan ja toistensa kunnioittamisella. Toimintatapoja mietitään yhdessä. Tavoitteet vaikuttavat ryhmän toimintaan. Selkeä runko, johon tehdään ryhmän haluamat muutokset, toteutetaan ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Tavoitteellisuus luo tyytyväisyyttä ja vireyttä soittajien ja ohjaajan toimintaan. Tavoitteina ovat muun muassa yhtyeen oma kokopitkä konsertti, esiintymiset erilaisissa juhlatilaisuuksissa ja pelimannikursseille osallistuminen.

Tasapainoisen ryhmän voi antaa toteuttaa omaa vuorovaikutuskaavaansa itsenäisesti. Ohjaaja oppii seuraamalla hyvin toimivan ryhmän työskentelyä sivusta ja hän voi ihailia yhteistyökykyä ja taitoja, joilla ryhmä käsittelee ihmissuhteitaan. Tasapaino lähtee yksilöiden vaikutuksesta ryhmässä sekä heidän halustaan saavuttaa yhteiset tavoitteet. Opetuksessa käytetään monenlaisia opetus- ja viestintätylejä, joita vaihdellaan tarvittavan tuloksen aikaansaamiseksi tai opetuksen mielenkiinnon tai tuloksellisuuden herättämiseksi. Hyvä vuorovaikutus ryhmässä vaikuttaa kaikkien esiintymisten onnistumiseen. Ryhmän esiintymiset tuotoksineen ovat vaikuttavia tapahtumia. Kaikki tarvittava on tasapainossa keskenään ja esitys voi kulkea yleisön ehdoilla. Kanssakäyminen on lämmintä, jossa välitön tunnelma kokemuksen jakamisesta on aina läsnä ja vaikuttaa myös yleisöön. Ryhmä, joka seuraa ja on läsnä jokaisessa hetkessä valmiina heittäytymään ja antamaan parhaansa motivoi myös ohjaajaa paneutumaan ja antamaan kaikkensa. Yhteistyöstä saadaan palkinnoksi hedelmällinen lopputulos, josta voimme olla ylpeitä.

Yhteenvedon aivotoiminnan tutkimuksista todetaan, että musiikin harjoittelussa kehittyvät täsmälleen ne osat aivoista, jotka ovat tekemisissä motorisen toiminnan ja kuulojärjestelmän kanssa. Musiikin harrastus vaikuttaa aivoihin laajentavasti. Ammattitason soitossa vaaditaan eri aivoalueiden yhteistoimintaa kognitiivisella, motorisella, sensorisella sekä emotionaalisella alueilla. Symbolien hallinta ja niiden muuttaminen liikkeeksi sekä hieno- ja karkea motoriikka ovat aivojen yhteistyötä. Sävelkorva ja rytmin muuttaminen liikkeeksi ovat tärkeitä. Samoin ovat liikkeen hienosäätö ja korjaaminen tunto- ja kuuloaistilta saadun palautteen avulla. Ulkoa-opettelu ja kappaleen muistaminen, soittaminen yhdessä ja emotionaalinen tulkinta sekä improvisointi ovat kaikki aivoalueiden yhteistyön tulosta. Vanhuusiän soittoharrastus kohentaa tarkkaavaisuuden säätelyä ja toiminnanohjausta sekä muistia. Musiikilla on myös virikkeellinen vaikutus ja se vaikuttaa emotionoiden, tiedonkäsittelyn ja motoriikan työstämiseen aktivoimalla aivoja laajasti. Ryhmäsoiton hyödyt ovat mitaamattoman arvokkaita soittajien terveydelle, hyvinvoinnille ja vireydelle.

Mandoliiniyhtye Remolo on toiminut 15 vuotta ja olen ryhmän toinen ohjaaja. Remolo-ryhmän soittajat esiteltiin yksilöinä, koska he vaikuttavat kukin osaltaan ainutlaatuisen ryhmän toimintaan. Yllätyksellisiä asioita voi nousta esiin harjoitteluprosessissa ja konsertin järjestämisessä, joten projektin läpiviemiseen varattiin hyvin aikaa. Ohjaajan rauhallinen ote antaa ryhmälle varmuuden siitä, että asiat valmistuvat ajoissa. Konsertin ideointiin ja suunnitteluun osallistui koko ryhmä ohjaajan kanssa.

Konserttiprojektia arvioitiin ryhmän viimeisellä tunnilla. Projekti todettiin erittäin onnistuneeksi. Esiytyksestä jäi hyvä mieli sekä ryhmälle että ohjaajalle. Konsertti oli innostava ja uuteen tavoitteeseen kannustava. Ohjaajan sovitusten eloon herääminen konsertissa sai kiitosta ryhmältä ja juonnot olivat hyvin toimivia sekä hauskoja myös yleisön mielestä. Ryhmä toivoi vastaisuudessakin isompia projekteja toteutettavaksi. Yleisön ja soittajien palautteesta voidaan todeta, että ryhmälle asetetut tavoitteet saavutettiin. Tästä voimme päätellä, että ohjaajan on uskaltauduttava uusien haasteiden käsittelyyn antamalla ryhmälle kaikkensa. Tulos näkyy kehittymisenä ja uuden luovan idean nopeana löytämisenä. Vaikutus ryhmään on uudistava ja kehittävä. Ilman heittäytymistä luovuus lakkaa vaikuttamasta. Kiitos Remololle!

LÄHTEET

Atlas of plucked instrument 2016. Viitattu 21.11.2016, <http://www.atlasofpluckedinstruments.com/mandolins.htm>.

Brodin, G. 1982. Musiikkisanakirja. 2. painos. Suom. Heikinheimo S. Keuruu: Otava.

During, J. 2016. BARBAT the prototype of a family of short-necked lutes characterized by a rather flat, pear-shaped sound box. Encyclopedia Iranica. Viitattu 21.11.2016, <http://www.iranicaonline.org/articles/barbat>.

Emden, J. B. & Lappikoski, K. 2001. Elä luovasti! Ikääntyvän valttikortti. Juva: WSOY.

Gill, J. 2009. Andalusia a Cultural History. New York: Oxford University press. Viitattu 21.11.2016, https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=gGY2fSXko5kC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Gill+J.+Andalusia+a+Cultural+History,+Oxford+University+press+2009&ots=h0fUZ4yj6n&sig=sBTAbYWud70UeBWx2GcGfQg3lY4&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

Harviainen, L., Marila, E., Mikkola, L., Pörhölä, M., Valkonen, T., Valo, M. & Ylinen, A. 2005. Ryhmäviestinnän perusteet -verkko-oppimateriaali. Jyväskylän yliopisto. Viestintätieteiden laitos. Viitattu 19.12.2016. <https://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/ryhmaviesti/index.html> .

Hynds, D. 2012. S W France. Viitattu 21.11.2016, <http://www.mandolinluthier.com/index.htm> .

Jahnel, F. 2000. Manual of Guitar Technology The History and Technology of Plucked String Instruments. London: Kahn & Averill.

Kakko, J. 2016. Remolo kevätkonsertti. Musiikinopettaja, Kemin kaupunki. Sähköpostiviesti 16.4.2016. Tekijän hallussa.

Kakko, T. 2016. Mandoliiniorkesterin syntyhistoriaa. Sibeliusakatemia diplomi-muusikko ja musiik-
kiterapeutti. Kirje 13.8.2016. Tekijän hallussa.

Karjula, M-L. 2009. Soittaminen jumppaa aivojamme. Teostory 3/2009. Viitattu 19.12.2016,
[https://www.jyu.fi/hum/laitokset/musiikki/en/research/coe/Media/Soittaminen Jumppaa Aivo-
jamme.pdf](https://www.jyu.fi/hum/laitokset/musiikki/en/research/coe/Media/Soittaminen_Jumppaa_Aivo-
jamme.pdf) .

Kauppila, R. A. 2004. Opi ja opeta tehokkaasti. Juva: WS Bookwell Oy.

Kitarablogi.com – Finland’s premier Guitar and Bass blog 2011. Mandoliini on oiva lisäys kitaristin
soitinvalikoimaan. Viitattu 19.12.2016, <https://kitarablogi.com/2011/06/23/>.

Kostiainen, E. 2005. Ryhmäviestintä taidot osana ammattitaitoa. Viestintätieteiden laitos, Jyväsky-
län yliopisto. Videot 3–7. Viitattu 21.11.2016, [https://moniviestin.jyu.fi/vanhat/viesti/ryhma-
viestinta/7](https://moniviestin.jyu.fi/vanhat/viesti/ryhma-
viestinta/7) .

Lawson, C. & Stowell R. 2012. Instrumental practices and repertoires Plucked instruments. The
Cambridge History of Musical Performance. Cambridge: University Press.

Loukkola R. 1999. Kotimainen kitaratehdas palasi massatuotannosta laatutielle. Taloussanomat.
Viitattu 22.11.2016, <http://www.iltasanomat.fi/taloussanomat/art-2000001300710.html> .

Marjusaari, M-E. 2016. Polkka-Otto ei jarrutellut. Kansanmusiikki 1/2016.

Ojajärvi, P. 2015. Mandoliini suomalaisessa pelimannimusiikissa – Mestaripelemani Heikki Lahden
pelimannimandolinismi. Joensuu: Karelia ammattikorkeakoulu. Viitattu 22.11.2016,
[https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/91015/Mandoliini%20suomalaisessa%20peliman-
nimusiikissa.pdf?sequence=1](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/91015/Mandoliini%20suomalaisessa%20peliman-
nimusiikissa.pdf?sequence=1) .

Puutio, M. 2014. ”Kuuntele ope, ihana ääni!” Kohti luovaa instrumentti pedagogiikkaa. Opettajan
opas. Kokkola: Kirjapaino Välikangas.

Randel, D. 2003. The Harvard Dictionary of Music. Harvard University Press reference library 16.
4. painos. Cambridge, Massachusetts, London: Harvard University Press. Viitattu 19.12.2016,

https://books.google.fi/books?id=02rFSecPhEsC&printsec=frontcover&hl=fi&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false .

Remolo kevätkonsertti 2016. Videotalliointi 9.4.2016. Viitattu 19.12.2016, <https://youtu.be/7ICb8LdisU> .

Siitonen M. 2005. Mikä on ryhmä, mikä on yhteisö? Viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Videot 3–7. Viitattu 21.11.2016. <https://moniviestin.jyu.fi/vanhat/viesti/ryhmaviestinta/6> .

Sillanpää S. 1983. Mandoliini suomalaisena kansansoittimena. *Kansanmusiikki* 3/1983, 2–7.

Sillanpää S. 1990. Mandoliiniopas. Kauhava: Kansanmusiikki-instituution julkaisuja 30 Raimo Latvala Ky, Alajärvi/Kauhavan sanomalehti Oy.

Suomen bluegrass-musiikin yhdistys r.y. 2006. Bluegrass-instrumentteja. Viitattu 22.11.2016, <http://www.bluegrass.fi/www/index.php?id=24> .

Suomen harmonikkamuseo 2005. Tehtaiden varjossa. Yksinäiset soitinrakentajamestit Suomessa viime vuosisadalta tähän päivään. Sysmä: Taittoesite. https://asiakas.kotisivukone.com/files/harmonikkaqalleria.kotisivukone.com/tiedostot/taittoesite_2005.pdf .

Särkämö, T. 2014. Lääkkeeksi sävelten taikaa. Sillalla-seminaari 7.2.2014, Hanasaari. Viitattu 21.11.2016, http://papunet.net/tikoteekki/fileadmin/tiedostot/muut/Teppo_Saerkaemoe.pdf .

Särkämö, T., Laitinen, S., Numminen, A., Tervaniemi, M., Kurki, M. & Rantanen, P. 2011. Muistaakseni laulan: Musiikin käyttö muistisairaiden mielialan, elämänlaadun ja kognitiivisen toimintakyvyn tukemisessa. Helsinki: Miina Sillanpää Säätiö. Viitattu 21.11.2016, http://www.miinasillanpaa.fi/wp-content/uploads/2015/01/Muistaakseni_laulan-tutkimusraportti.pdf .

Tyler, J. 1981. The mandore in the 16th and 17th centuries. *Early Music* 9, nro 1. Viitattu 21.11.2016, http://le.luth.free.fr/mandore/articles/01-Tyler_mandore.pdf .

Tyler, J., Leisiö, T. & Juusela, A. 1978. Otavan iso musiikkietosanakirja 4 laulu – Rantasalo. Keuruu: Otava.

Uusikylä K. 2016. Kategoria: Luovuus. Jouko Turkan nerous ja hulluus. Suoraa puhetta. Viitattu 21.11.2016, <https://kariuusikyla.com/category/luovuus/> .

Vuorio, M. (vuosiluku puuttuu) Hanurit houkuttelevat verstaalle joka aamu. Mandoliinimies Teemu Kärki korjaa ja kerää vanhoja soittimia- tai nikkaroi ne itse. Satakunnan Kansa. Viitattu 21.11.2016, <http://www.rautajatalous.fi/SiteAssets/harmonikat/Verstaalle%20joka%20aamu.pdf> .

LIITTEET

Liite 1: Päivänkakkaroita poimiessa

Päivänkakkaroita poimiessa

Säv. Nikos Hatziapostolou (1884 - 1941) Sov. Elina Kakko - Delha

The musical score is arranged in three systems, each with four staves. The instruments are Mandolin 1, Mandolin 2, Mandolin 3, and Contrabass (Cb.). The music is in 2/4 time and D major. The first system (measures 1-7) includes a triplet in the first mandolin part and the instruction 'arco' for the double bass. The second system (measures 8-14) features a measure rest in the first mandolin part at measure 8. The third system (measures 15-21) continues the piece. The score concludes with a double bar line at the end of the third system.

Copyright © Elina Kakko-Delha 2016, Kemi Finland

2

22

Mand. 1

Mand. 2

Mand. 3

Cb.

29

Mand. 1

Mand. 2

Mand. 3

Cb.

36

Mand. 1

Mand. 2

Mand. 3

Cb.

42

Mand. 1

Mand. 2

Mand. 3

Cb.

Musical score for measures 42-48. Mand. 1 and 2 have triplets. Cb. has a steady bass line.

49

Mand. 1

Mand. 2

Mand. 3

Cb.

Musical score for measures 49-53. Mand. 2 has a triplet. Cb. has a steady bass line.

54

Mand. 1

Mand. 2

Mand. 3

Cb.

Musical score for measures 54-58. Mand. 1 and Cb. end with a double bar line and a circled symbol. Mand. 2 and 3 continue.

Liite 2: Kukkais-swingi

Kukkais-swingi

säv. H. Pahlmann
sov. ja san. Elina Kakko-Delha

The musical score is arranged in five systems, each with a different instrument part:

- Guitar:** The first system shows a melodic line with a capo on the 3rd fret. Chords are Am, B^o, E7, Am, Bm^(b5), and Am. A section sign (§) is placed above the 4th measure.
- Mandolin 1 & 2:** Both parts play the same melodic line as the guitar.
- Voice:** The staff is empty, indicating no vocal line for this section.
- Contrabass:** The first system is empty. The second system starts with a section sign (§) and the instruction *pizz.* (pizzicato), followed by a bass line.

The second system of music (measures 6-10) features:

- Gtr. (Guitar):** Chords Bm^(b5), Am, Bm^(b5), Am, Bm^(b5), E7, Am.
- Mand. 1 & 2 (Mandolin):** Both parts play the same melodic line as the guitar.
- Voice:** The staff is empty.
- Cb. (Contrabass):** Continues the bass line from the first system.

2

11

Gtr. Am B° E7 A7 Dm G7 B7

Mand. 1 Am B° E7 A7 Dm G7 B7

Mand. 2 3

Voice Ruu - sut, ork-ki-de at, lil - jat, pe - lar - go - ni-at, voi - ku - kat,

Cb.

16

Gtr. C E7 Am Dm B7 E7 Am B° E7

Mand. 1 C E7 Am Dm B7 E7 Am B° E7

Mand. 2

Voice kis-san kä-pä-lät, pu-na - ja val-ko-a-pi - lat. Kaik-ki o-vat kuk-ki-a nää,

Cb.

21

Gtr.   3

Mand. 1

Mand. 2

Voice
 sii - tä syn - tyy swin gi tää. (Syys) - soi - tos - sa ai - kaa siis - vie - lä ke - sään

Cb.

26

Gtr.

Mand. 1

Mand. 2

Voice
 päin, näin. Tuo - mo täs - sä räp - pää ja ku - kat kuk - kii vaan -

Cb.

4

31

Gtr.

Mand. 1

Mand. 2

Voice

Kuk-kais-swin-gin ryt - mi mie-leen jää. _____ Kuk-ki-a kä-ym-me

Cb.

36

Gtr.

Mand. 1

Mand. 2

Voice

kiit - tä- mään, ne an - taa voi - mi - a riit - tä mään. Käy_____

Cb.

39

Gtr.

Mand. 1

Mand. 2

Voice

te - rä - leh-det kiit - tä mään ko - ko - vuo - dek - si. Kiitos!

Cb.

58

Copyright Elina Kakko-Delha , 2016 Kemi

Kivalo-opiston Mandoliiniyhtye Remolo

Kevätkonsertti 2016
”Remolo ja vuodenajat”

la. 9.4. klo 15

Kemin taidemuseolla

Marina Takalon katu 3, 94100 Kemi - Kulttuurikeskus

Ohjaajana

Elina Kakko-Delha

Liput 5e

Tervetuloa

Kivalo-opiston Mandoliiniyhtye Remolo

Kevätkonsertti 2016
”Remolo ja vuodenajat”

la. 9.4. klo 15
Kemin taidemuseolla
Marina Takalon katu 3, 94100 Kemi - Kulttuurikeskus

Ohjaajana
Elina Kakko-Delha

Liput 5e
Tervetuloa

Kuva: Marja Kakko

Ohjelma

Syksy

Mandoliinien esiinmarssi	(säv. Unto Viipuri)
Potkumasurkka	(kansansävel, Transkriptio Elina K-D)
Kuka jätti basson sateeseen?	(säv. Jaakko Heikinen)
Jäähyväiset isänmaalle	(säv. Michal Kleofas Oginski)
Kyynel valssi	(säv. Otto Hotakainen, sov. Eero Lahti)

Talvi

Polska uusille saappaille	(säv. & sov. Eero Lahti)
Lumihippuja valssi	(säv. & sov. Eero Lahti)
Katja-schottis	(säv. Erkki Vepsäläinen, sov. Eero Lahti)

Kevät

Söndagspreludium	(säv. Hans Winberg, sov. Paul Oja)
Päivänkakkara	(säv. Nikos Hatziapostolu, sov. & suom. Elina K-D)
Koivuselän kimallus	(säv. & sov. Eero Lahti)

Kesä

Kukkais-swingiä	(säv. Helge Pahlman, sov. & sanat Elina K-D)
Kalpean lidan tango	(säv. Erkki Vepsäläinen, sov. Alebert Pettinen)
Suurin onni	(säv. Georg Malmstenin, sov. Heikki Uusitalo)